СОНЦА:
Усход, захад, даўжыня дня:
Мінск — 4.56, 21.34, 16.38;
Віцебск — 4.38, 21.31, 16.53;
Магілёў — 4.45, 21.23, 16.38;
Гомель — 4.51, 21.11, 16.20;
Гродна — 5.13, 21.46, 16.33
Брэст — 5.21, 21.40, 16.19.

МЕСЯЦ:
Поўня 14 ліпеня.

ІМЯНІНЫ:
Фоція, Ювеналія, Ціхана, Васіля, Нікана, Арсеня; Генрыка, Уладзіміра.

ЗВЯЗДА

● выдаецца са жніўня 1917 г. ● БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА ● цана 1 рубель

15 ЛІПЕНЯ 1992 г.
серада, № 140 (21918)

ВЫСТУПЛЕННЕ С. С. ШУШКЕВІЧА, СТАРШЫНІ ВЯРХОЎНАГА САВЕТА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ, НА НАРАДЗЕ КІРАЎНІКОЎ ДЗЯРЖАЎ—УДЗЕЛЬНІЦ НАРАДЫ ПА БЯСПЕЦЫ І СУПРАЦОЎНІЦТВУ Ў ЕЎРОПЕ (НБСЕ)

Пан Старшыня!
Дамы і панове!

У гісторыі развіцця чалавецтва народам Еўропы суджана было адыграць асаблівую ролю. І заўсёды найбольшых поспехаў і ўзлёту еўрапейская цывілізацыя дасягала ў перыяды аб'яднання намаганняў вакол агульных мэт і вялікіх ідэалаў.

З разбурэннем палітычных бар'ераў паміж Усходам і Захадам змянілася і само ўяўленне аб Еўропе як калысцы войнаў. Нараджаецца новая Еўропа. Якой яна ўвойдзе ў трэцяе тысячагоддзе — залежыць ад нас з вамі.

Рэспубліка Беларусь дакладна вызначыла сваё месца ў будучай архітэктуры еўрапейскага будынка. Гэта развіццё ва ўмовах бяз'ядзернага статуса і нейтралітэту. Яе ключавым элементам з'яўляецца стварэнне бяз'ядзернага пояса ў цэнтры Еўропы, які ахоплівае Скандынаўскія краіны на поўначы, Прыбалтыку, а таксама дзяржавы Усходняй і Цэнтральнай Еўропы. У імя дасягнення гэтай мэты мы гатовы актыўна ўзаемадзейнічаць з нашымі еўрапейскімі партнёрамі. У геапалітычным плане нас абавязвае да гэтага цэнтральнае становішча ў еўрапейскай прасторы і наша каардынуючая роля ў Садружнасці Незалежных Дзяржаў.

Пан Старшыня,

прынцыпова новая стратэгічная абстаноўка ў Еўропе абавязвае шукаць новыя мадэлі і канструкцыі ўзаемадзеяння.

Сёння ідзе актыўны працэс стварэння агульнаеўрапейскіх структур бяспекі праз устанаўленне партнёрскіх адносін, правядзенне рэгулярных кансультацый.

Мы можам канстатаваць рэальны рух наперад на шляху ажыццяўлення двух важнейшых пагадненняў у галіне раззбраення: Дагавора аб стратэгічных наступальных узбраеннях (СНУ) і Дагавора аб звычайных узброеных сілах у Еўропе (ЗУСЕ).

19 чэрвеня 1992 г. Прэзідыум Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь адобрыў Дагавор аб звычайных узброеных сілах у Еўропе, а таксама звязаныя з ім пратаколы і заявы.

Разам з тым, будучыня еўрапейскага працэсу раззбраення і ўмацавання мер даверу звязваецца, як вядома, з выпрацоўкай мандата новых пасля Хельсінкі-2 перагавораў. З уласна раззбраенчых спраў акцэнт перамяшчаецца на далейшае павышэнне **прадказальнасці і транспарэнтнасці ў ваеннай сферы,** меры даверу і стабілізацыі.

У гэтым кантэксце мы падтрымліваем ідэю распрацоўкі **дагавора аб еўрапейскай бяспецы.**

Пан Старшыня,

цвёрда стаўшы на шлях дзяржаўнай незалежнасці, Рэспубліка Беларусь мысліць сваю будучыню ў агульным ключы агульнаеўрапейскага дэмакратычнага працэсу. Будучыня Еўропы і свету ў цэлым бачыцца нам не ў **геапалітычным,** а ў **геагуманітарным** вымярэнні, не ў грамадствах **мас,** а ў грамадствах **асоб,** калі чалавек — мэта, а не сродак пераўтварэнняў, не аб'ект маніпуляцый, а творца і стваральнік.

Захаванне правоў чалавека і забеспячэнне адкрытасці і транспарэнтнасці ў гэтай галіне мы лічым адной з важнейшых гарантый стабільнасці і бяспекі ў Еўропе. Менавіта непавага да чалавечай годнасці, парушэнне свабоды асобы здольны стаць і прычынай, і вынікам рэгіянальных канфліктаў, якія параджаюць практычна ўсю гаму парушэнняў правоў чалавека — ад уніжальнага, бяспраўнага становішча бежанца да грэбавання самім правам на жыццё.

Увесь свет сёння сочыць за развіццём падзей у Югаславіі, Нагорным Карабаху, Прыднястроўі і Паўднёвай Асеціі. І калі не распарадзіцца разумна існуючымі ў нас інструментамі і магчымасцямі развязвання гэтых заблытаных вузлоў, то гэтыя рэгіёны могуць ператварыцца ў «парахавую бочку» для ўсёй Еўропы. Нам усім вельмі добра вядома, якую страшную грымучую сумесь могуць утварыць нацыяналізм і эканамічная дэпрэсія пры пэўным збегу абставін і адсутнасці наладжанай сістэмы ўзаемадзеяння паміж дзяржавамі. Падтрымліваючы прапановы аб інтэнсіфікацыі пошукаў палітычнага вырашэння гэтых канфліктаў, мы гатовы аказаць усё магчымае садзейнічанне прысутнасці місій назіральнікаў НБСЕ ў рэгіёнах узброенага процістаяння. Мы таксама пацвярджаем нашу гатоўнасць правесці міжнародную мірную канферэнцыю па Нагорнаму Карабаху ў Мінску і выступіць з пасрэдніцкімі функцыямі па ўрэгуляванню канфлікту ў Прыднястроўі.

Беларусь падтрымлівае прапанову аб заснаванні пасады Вярхоўнага камісара НБСЕ па справах нацыянальных меншасцей. Месцам знаходжання Сакратарыята Вярхоўнага камісара мог бы стаць горад Мінск —сталіца Рэспублікі Беларусь. Са свайго боку магу запэўніць, што для работы гэтага органа ў Мінску будуць створаны ўсе неабходныя ўмовы.

Пан Старшыня,

чалавецтву і еўрапейскай цывілізацыі наканавана было прайсці доўгі шлях да ўсведамлення свайго адзінства. На жаль, далёка не заўсёды гэтаму садзейнічалі светлыя падзеі. Сумны прыклад таму — Чарнобыль. Як краіна, якая найбольш пацярпела ад трансгранічных вынікаў чарнобыльскай катастрофы, Беларусь падтрымлівае міжнародныя намаганні па распрацоўцы Міжнароднай канвенцыі па ядзернай бяспецы, ажыццяўленню праграм і праектаў тэхнічнай дапамогі ў краінах Цэнтральнай і Усходняй Еўропы, уключаючы краіны СНД, па гарантаванню бяспекі ядзерных рэактараў на АЭС.

Гэтыя і іншыя ідэі знаходзяць шырокую падтрымку на каардынацыйнай сустрэчы міністраў навакольнага асяроддзя краін Садружнасці Незалежных Дзяржаў, якая сёння завяршаецца ў Мінску. Мы спадзяёмся, яны знойдуць падтрымку і тут.

Пан Старшыня,

ключ да будучыні Еўропы ляжыць на шляхах узаемнай каардынацыі дзеянняў і аб'яднання намаганняў. Давайце дзейнічаць менавіта ў гэтым духу.

Дазвольце сардэчна падзякаваць Прэзідэнту Фінляндыі пану Мауна Койвіста, а ў яго асобе ўсёй гасціннай Фінляндыі за бездакорную арганізацыю саміта.

Дзякуй за ўвагу!

Хельсінкі,
10 ліпеня 1992 года.

РОЗГАЛАС

КАЛІ ЗГАРЫЦЬ ЛЕС, З ЧАГО БУДЗЕМ РАБІЦЬ ЗАПАЛКІ?

Паводле даных рэспубліканскай службы пажаратушэння, гарым мы цяпер так часта, што нават у паветры адчуваецца пах паленага. Толькі на 13 ліпеня вядома некалькі няшчасных выпадкаў, у якіх вінаваты запалкавы карабок.

Гараць асобныя гаражы і цэлыя харчблокі ў піянерлагерах. Самае сумнае — вогненныя языкі вылізваюць цэлыя кіламетры лясных масіваў па ўсёй рэспубліцы. Калі сабраць разам усе пацярпеўшыя ад пажару тэрыторыі атрымаецца ні многа ні мала 400 квадратных кіламетраў.

Алена АНКУДА,
БелаПАН.

ЛІРЫКІ—ФІЗІКІ. ПАКУЛЬ ЯЎНАЯ ПЕРАВАГА ПЕРШЫХ

Як паведамілі «Розгаласу» ў Міністэрстве народнай адукацыі, кампанія па набору ў вышэйшыя навучальныя ўстановы рэспублікі ідзе паспяхова. Часам, нават занадта.

Так, Мінскі і Мазырскі педінстытуты звярнуліся ў Міністэрства адукацыі з просьбай павялічыць норму прыёму — столькі многа жадаючых вучыцца ў іх сценах.

І ўвогуле, выразна намячаецца тэндэнцыя: лірыкі яўна перамагаюць фізікаў. Гуманітарныя спецыяльнасці даюць больш упэўненасці ў заўтрашнім дні. У Беларускім дзяржаўным універсітэце, напрыклад, лідэрамі па колькасці заяў абітурыентаў сёння выступаюць юрыдычны факультэт і факультэт журналістыкі. Даволі вялікі конкурс у эканамічным універсітэце (былым інстытуце народнай гаспадаркі). На факультэце міжнародных эканамічных сувязей, дзе медалісты здаюць усе экзамены разам з усімі абітурыентамі, увогуле ажыятаж.

Канкрэтныя лічбы жадаючых атрымаць вышэйшую адукацыю мы пакуль што не даём, таму што праз гадзіну яны могуць кардынальна адрозніваецца як у бок павышэння, так і паніжэння. Апошняе тлумачыцца тым, што сёлета асабліва актыўна дзейнічае разрад абітурыентаў пад назвай «лётаючыя матылі» — тыя, хто пераносіць свае заявы з адной ВНУ ў другую, туды, «дзе меншы конкурс».

Больш падрабязную інфармацыю чытайце ў бліжэйшых нумарах.

Аляксандр КОКТЫШ.

У МІНСКУ І НА ЎСІХ КАНТЫНЕНТАХ

У фірмы «Рэнк Ксеракс» сусветная вядомасць. Дастаткова сказаць, што гадавое абарачэнне сямейства «Ксеракс» складае 30 мільярдаў долараў. Гэта фірма знаходзілася на рынку былога СССР з 1964 года, і сёння ёй удаецца ўтрымліваць свае пазіцыі ў дзяржавах СНД.

Учора ў Мінску адкрылася выстаўка-продаж прадукцыі «Рэнк Ксеракс», дзе прадстаўлены тэлефаксы, лазерныя прынтэры, капіравальна-размнажальная тэхніка. Набытае тут абсталяванне забяспечваецца гарантыйным абслугоўваннем.

НА ЗДЫМКАХ: мнагалюдна на выстаўцы; зацікаўленая размова паміж гандлёвым прадстаўніком Андрэем ВАЖНІКАМ і начальнікам аддзела медтэхнікі Мінскага мядінстытута Валерыем КОРХАВЫМ, які пажадаў набыць абсталяванне «Рэнк Ксеракс».

Яўген ПЯСЕЦКІ.

Страшыць голадам не трэба, але ўраджай будзе меншым, чым меркавалася

Такія вывады зрабіла карэспандэнт «Звязды» пасля размовы з намеснікам начальніка галоўнага ўпраўлення раслінаводства Мінсельгаспрода Аляксандрам Карабачом.

Становішча, якое склалася на палетках рэспублікі, Аляксандр Пятровіч ацаніў двояка. Ёсць раёны, і нават уся Гомельская вобласць, дзе спее ўраджай на ўзроўні і нават вышэй мінулага года. Такі ж малюнак і на палескай частцы Брэсцкай вобласці. Наогул, за ўраджай на паўднёвай частцы тэрыторыі рэспублікі хвалявацца не трэба. Хоць і там ёсць непажаданыя выключэнні: у Камянецкім, Пружанскім, Маларыцкім, Жлобінскім, Рагачоўскім, Буда-Кашалёўскім раёнах стан пасеваў нездавальняючы.

Ужо зараз можна сказаць, што не дабяруць ураджаю збожжавых у многіх раёнах рэспублікі.

У чым прычына?

— На 60 працэнтах тэрыторыі рэспублікі,— растлумачыў Аляксандр Пятровіч,— лёгкая пясчаная і супясчаная глеба. Вільгаць праз яе праходзіць, як праз рэшата. На Віцебшчыне наадварот — цяжкая глiністая. Яна зацвярдзела, як цэгла, і прыблізна трэцяя частка збожжавых тут не ўзышла наогул. І ў першым, і ў другім выпадку патрэбен быў дождж. Але ў чэрвені і за першую дэкаду ліпеня выпала ападкаў усяго 10—30 працэнтаў ад сярэдняй шматгадовай нормы. За 10 дзён ліпеня грунтовыя воды апусціліся на 20—50 сантыметраў. Таму нават тыя невялікія дажджы, што часам праходзілі, не давалі эфекту. Запасы вільгаці складаюць у асноўным 20—30 працэнтаў нормы, а месцамі набліжаюцца да нуля.

— Што мы маглі б мець пры спрыяльных умовах надвор'я?

— Сёлета збожжавымі і зернебабовымі заняты 2 мільёны 516 тысяч гектараў. Гэта больш, чым было летась. У агульнай плошчы збожжавых на 235 тысяч гектараў пашыраны азімы клін. Азімыя ў кліматычных умовах рэспублікі менш рэагуюць на хістанні надвор'я. Але і яны моцна пацярпелі. Недахват вільгаці ў глебе і адсутнасць дажджоў прывялі да скідвання збожжавымі бакавых парасткаў. Хоць усходы былі добрыя і ў канцы мая спецыялісты ацэньвалі ўраджайнасць у 29—31 цэнтнер з гектара. Літаральна за месяц адбылося самапрарэджванне пасеваў. І засталося толькі цэнтральнае сцябло, на якім таксама колас пацярпеў. У азімых закладваецца прыкладна 38—46 каласкоў, у яравых 28—34. Сёлета колькасць іх, здольных даць зерне, зменшылася адпаведна да 28—34 і 12—16. З-за высокай тэмпературы не ўсе каласы апыліліся. Ніякая навука, ніякае ўмяшанне чалавека змяніць штосьці не могуць. Каб толькі можна было ўсе пасевы багата паліць.

— Які ўраджай можна чакаць з гэтых змучаных пасеваў?

— Па экспертных ацэнках спецыялістаў — 22—24 цэнтнеры з гектара. Але што будзе менавіта столькі, катэгарычна сцвярджаць зараз нельга. Зерне будзе дробным, легкаважкім. Валавы збор чакаецца меншым на 1,5—2 мільёны тон і складзе прыблізна 5,5—6 мільёнаў тон. Але гэта папярэднія падлікі. Як будзе на самай справе — пакажа жніво. Бо нярэдка ў час яго безупынна ідуць дажджы.

— Які стан іншых культур?

— Бульба займае 245 тысяч гектараў у грамадскім сектары і 521 тысячу ў прыватным. Усходы яе былі дружнымі, і расліны развіваліся добра. Але зноў-такі засуха перашкаджае нармальнаму ўтварэнню клубняў. Вяне бульбоўнік. Калі ў бліжэйшыя дні пойдзе дождж, то бульба яшчэ будзе выратавана. Хоць чакаемага ўраджаю ўжо не будзе. Пачынаюць вянуць цукровыя і кармавыя буракі, кукуруза.

— Што будзе з кармамі?

— З першага ўкосу назапашана кармоў больш, чым летась. Але другога няма. Не адрастаюць травы. У такую сухмень нельга падкарміць іх азотнымі ўгнаеннямі. Трэба касіць несельгасугоддзі. Але там з тэхнікай не развернешся. Патрэбны рукі, а іх не хапае. Таму неабходна, каб дапамаглі гараджане. Тым больш, што многія з іх не працуюць па некалькі дзён на тыдні. Нехта павінен арганізаваць іх на дапамогу вёсцы. Можа прафсаюзы? Недабор збожжа варта пастарацца кампенсаваць травяністымі кармамі.

— Цяжкае становішча склалася не толькі ў нашай рэспубліцы. Ці можам мы разлічваць на дапамогу збоку?

— Сваім збожжам мы не абыдземся. Прыйдзецца шукаць дадаткова мінімум 4 мільёны тон яго, ці нават усе шэсць. Можа ўдасца паслаць механізатараў на ўборку у Казахстан, каб узамен атрымаць ад іх збожжа. На Казахстан адна надзея. Там і яшчэ на Кубані ўраджай добры. Але яго трэба ўбраць. За валюту купляць збожжа мы не зможам.

Добра, што на 200 тысяч гектараў больш пасаджана сёлета бульбы ў прыватным сектары. Каля 400 тысяч гектараў зямлі перададзена Саветам для пашырэння прысядзібных участкаў. Гэта таксама дазволіць сабраць дадатковы ўраджай.

Адным словам, калі добра папрацаваць, то і стол свой забяспечым.

Марыя ДАБЖЫНСКАЯ.

Што можа быць горш за падроблены долар? Хіба што сапраўдны рубель?

Грашовыя знакі ФРГ вядомыя ў свеце як адны з тых, што цяжэй за ўсё падрабіць. Рэдкі фальшываманетчык адважыцца на такую рызыку. Хіба што «па просьбах» неспакушаных былых савецкіх грамадзян...

Кіраўнік участка электратэхнічнага завода некалькі дзён назад у сваёй кватэры набыў у незнаёмца 200 марак ФРГ. Сумненнямі ў іх сапраўднасці пакупнік вырашыў падзяліцца з супрацоўнікамі Савецкага РАУС г. Мінска. Экспертыза вызначыла, што кругленькая сума савецкіх рублёў была абменена на прыгожыя паперкі.

Працягваецца экспансія ў рэспубліку фальшывых долараў ЗША. Эксперты называюць канкрэтны адрас: ілжэ-долары паступаюць з Польшчы, дзе іх навучыліся па-майстэрску падрабляць. Прычым частку спецыяльна прывозяць польскія камерсанты, каб абдурыць тут, а частку — абдураныя на варшаўскім і іншых рынках нашы.

У Нацыянальным банку Беларусі пасля праверкі на сапраўднасць трох купюр па сто долараў кожная, быў затрыман пенсіянер Р., які растлумачыў: якія купюры яму падарылі сваякі з Бабруйска, такія ён і прынёс.

Праявілі пільнасць прадаўцы валютнага аддзела магазіна № 3 прамгандлю № 2, што на праспекце Ф. Скарыны, якія затрымалі мінчанку З., якая спрабавала атаварыць фальшывую стодоларавую купюру. Паводле слоў З., падробку яна купіла за 10 тысяч рублёў на рынку ў незнаёмца.

Віктар ФЕДАРОВІЧ,
БелаПАН.

Анатоль ЯРМОЛЕНКА: «Мне шкада спевакоў, якія рана адчуваюць сябе «англічанамі». Гэта сумнае і смешнае відовішча»

Цяжка нават падлічыць, колькі за апошняе дзесяцігоддзе з маланкавай хуткасцю пранеслася музычных навацый: стылі, інтанацыі, цэлыя плыні і індывідуалы. Але калі азірнуцца назад, большасць з іх канула ў Лету і з'явіліся не чым іншым, як аднаднеўкамі на доўгім шляху музычных эксперыментаў. Але паказальна не гэта. Ёсць і іншы спіс. Гэта тыя, хто ў ліхаманцы ўсеагульнага пераймання засталіся вернымі сваім першапачатковым прынцыпам. У гэтым сэнсе «Сябры» на чале са сваім нязменным лідэрам і ідэйным натхняльнікам Анатолем Ярмоленкам у лішніх словах рэкламы патрэбы не маюць. А захаваць менавіта сваё аблічча ў эпоху павальнай «вестэрнізацыі» зусім не проста. Як гэта ўдалося «Сябрам» і з якім настроем яны глядзяць у дзень заўтрашні — наша гаворка з Анатолем ЯРМОЛЕНКАМ.

— Анатоль Іванавіч, не сакрэт, што сёння «Сябры» — не толькі музычны калектыў, але і пэўная камерцыйная арганізацыя з шэрагам функцый і задач.

— Так, акрамя ўласна ансамбля «Сябры», летась створана аднайменнае творчае аб'яднанне, якое разам з аддзеламі фестываляў і конкурсаў, а таксама тэатраў уваходзіць у састаў рэспубліканскай дырэкцыі цыркавога і эстраднага мастацтва. Сюды ж уключана эстрада, якая працуе ў сферы Міністэрства культуры. Што датычыцца студыі «Сябры», якую я, дарэчы, і ўзначальваю, то акрамя нашага калектыву ў яе ўваходзяць салісты Надзея Мікуліч, Дзмітрый Смольскі, а таксама групы «Белбойз» і «Рокіс». Робяць першыя крокі і невядомыя, зусім маладыя, але, безумоўна, таленавітыя артысты.

— Што прымусіла вас расшырыць рамкі прывычнай музычнай дзейнасці?

— У свой час беларуская эстрада «грымела» на ўвесь Саюз і, вядома, было прыемна адчуваць, што існуе моцная беларуская песенная школа. І хоць сёння палітычная сітуацыя змянілася, не хацелася б, каб заглухла вялікая і патрэбная справа. Мы робім стаўку на маладых, якім сёння вельмі лёгка згубіцца па-за прафесіянальнай сцэнай. Нельга кідаць моладзь на волю лёсу.

З цэлай плеядай маладых артыстаў працуе аркестр Фінберга. Тое самае можна сказаць і пра «Песняроў», і пра Раінчыка. Мы таксама перадаём свой вопыт менавіта ў беларускай песні. Без асаблівай сціпласці магу сказаць, што зварот да песенных вытокаў Беларусі ў нас быў пастаянны і з нядрэннымі вынікамі.

— Усё-такі вызначыць стыль «Сяброў» бярэцца не кожны.

— Я таксама не хацеў бы даваць нейкую разгорнутую характарыстыку, бо гэта ўсё ж прэрагатыва крытыкаў, гледачоў. Мы проста працуем у жанры беларускай песні, напісанай пажадана беларускім кампазітарам і, вядома, на беларускай мове. І гэтымі песнямі мы імкнёмся абудзіць у людзях любоў да Радзімы, да маці, адзін да аднаго. Усім нам сёння вельмі не хапае шчырасці ва ўзаемных адносінах. Мы кідаемся ў крайнасці, але праблем ад гэтага менш не становіцца. Мне хацелася б, каб на нашых канцэртах гледачы ўспаміналі, што ў іх ёсць маці, дзіця, што не варта замыкацца на бытавых непаладках. Вядома, хочацца хлеба і каўбасы, але разам з тым мы не павінны губляць тое чалавечае, што закладзена ў нас Богам. Гэта і ёсць асноўная лінія нашай творчасці.

— Вы столькі гадоў нязменна прытрымліваецеся некалі ўзятых за аснову прынцыпаў. Няўжо ніколі не падмывала скокнуць на хвалю кан'юнктуры?

— Я ніколі не рабіў нічога дзеля кан'юнктуры. Прыхільнасць аднойчы выбранай форме — маё крэда.

Праўда, на гэтым нельга ставіць кропку. Але жыццё пацвярджае, што мы на правільным шляху, бо ў нас ёсць шмат прыхільнікаў. Гэта важна. За час нашага існавання з'явілася і знікла мноства музычных плыняў і кірункаў, а тое, з чаго мы ўвогуле пачыналі, засталося ў некранутым выглядзе, і тыя слухачы, якія памятаюць нас на пачатку творчага шляху, з задавальненнем прыходзяць на «Сяброў-92».

— Анатоль Іванавіч, напэўна, «Сяброў», як любы славуты калектыў, не абмінула «доля» замежных вояжаў?

— Гастрольныя шляхі ў большасці сваёй праходзяць праз славянскія краіны і таму вялікіх праблем з беларускай мовай ніколі не існавала. А там, дзе не разумеюць мову, адчуваецца разуменне душэўнага стану. Гэта значыць, улоўліваюцца пэўныя флюіды, якія непасрэдна зыходзяць ад выканаўцы. Але нас цудоўна прымалі і ў скандынаўскіх краінах, і ў Афрыцы, дзе беларускую мову чулі, мабыць, упершыню.

— У сувязі з гэтым ці былі спробы заспяваць па-англійску?

— Не, не было. І зусім не з-за нежадання ўзяцца за вывучэнне незнаёмай мовы. Я не магу сабе ўявіць, як будзе гучаць любая песня з нашага рэпертуару па-англійску. Думаю, не зразумеюць нас і слухачы. Англійская мова, перш за ўсё, патрабуе пэўнага стылю, а як можна перакласці мову нашых дзядоў на любую іншую? І мне ўвогуле шкада маладых спевакоў, якія занадта рана адчуваюць сябе «англічанамі». У большасці сваёй гэта сумнае і нават смешнае відовішча.

— У адным з інтэрв'ю вядомы спявак Вячаслаў Бутусаў назваў усё, звязанае з апрацоўкай народных песень на сучасны лад, лжэфальклорам. Што вы яму адказалі б?

— Гэта чыста суб'ектыўнае меркаванне. Праблема мае некалькі аспектаў. Па-першае, ёсць проста стылізацыя пад фальклор, а па-другое, гарадскія рамансы і песні сельскіх ускраін. Таму адназначна адказаць цяжка, нават калі мець на ўвазе тыя ж стылізацыі. Менавіта на іх «Песняры» зрабілі сабе імя. І дзякуючы гэтаму ўвесь свет даведаўся пра беларускую песню. Няўжо яны перашкодзілі развіццю нашай культуры? Хутчэй, наадварот. Усё залежыць ад майстэрства, ад спосабу падачы матэрыялу. Калі проста схапіць гармонік і крычаць пад яго да сёмага поту, то вынік наўрад ці будзе пазітыўным. «Лжэфальклор» — занадта агульна.

— Сёння рэспубліка імкліва набірае абароты ў якасці незалежнай краіны. Ці трэба на гэтым фоне шукаць сваё аблічча і музыкантам, на якіх доўгі час ляжала «рука Масквы»?

— Абавязкова, хоць працэс гэты вельмі няпросты. І пачынаць трэба з мовы. Сорамна, але яе трэба спачатку вывучыць, а потым ужо спрабаваць свабодна валодаць ёю. Галоўнае — да справы падысці з пачуццём вялікай шчырасці, і тады яно (аблічча) з'явіцца само па сабе. Вядома, можна захапляцца рознымі стылямі і моднымі плынямі, але ведаць і любіць песні сваёй зямлі мы проста абавязаны. Сілай тут нічога не зробіш. Гэта павінна быць прэстыжна.

(Заканчэнне на 3-й стар.).

КВАСНЫХ СПРАЎ «МАЙСТРЫ»

ПІНСК. Што раней кралі? Усё. З напіткаў жа аддавалі перавагу гарэлцы і віну. Але спякотнае лета, падобна, унесла ў асяроддзе зладзеяў попыт на іншыя напіткі. Так, у Пінску па вуліцы Цэнтральнай невядомыя «высмакталі» з цыстэрны 40 літраў... квасу.

ГОЛЫЕ ФАКТЫ

У Мінску створаны Міжнародны інстытут менеджменту «МІМ—Беларусь». Ужо ў верасні тут прадугледжваюцца арганізацыя навучання па праграме для кіраўнікоў прадпрыемстваў, кіраўнікоў сярэдняга звяна. Прычым не толькі ў Мінску, але і ў філіялах інстытута ў Гомелі і Віцебску.

У Мінску па спецыяльнай праграме будуць таксама рыхтаваць дыпламатаў. Прадугледжваюцца праграмы па канверсіі, маркецінгавых пытаннях і праграма «Магістр дзелавой адміністрацыі ў галіне знешнеэканамічнай дзейнасці». Студэнты будуць стажыравацца за рубяжом.

***

У час летніх водпускаў Гродзенскі аб'яднаны авіяатрад з-за адсутнасці пасажыраў вымушаны быў адмяніць рэйсы ў Адэсу і Сочы. За першае паўгоддзе на 7 тысяч зменшылася колькасць пасажыраў, якія карысталіся паслугамі Аэрафлоту. Лічба прыведзена ў параўнанні з мінулым годам. Скараціліся грузавыя перавозкі. З 15 ліпеня кошт грузавых адпраўленняў павялічваецца ў 10 разоў.

***

Амаль тры гады існуе ў рэспубліцы Беларуская асацыяцыя па канляводству. У яе ўваходзяць больш за 50 гаспадарак рэспублікі. Там не толькі займаюцца тэхналогіяй развядзення коней, але і праводзяць спаборніцтвы. Такое свята для ўсіх жыхароў Лідскага раёна адбудзецца 17, 18 і 19 ліпеня ў эксперыментальнай базе «Ніва».

ЯК СТАЦЬ БАГАТЫМ?

«КАРЦІНЫ ВАН ГОГА МНЕ НЕ «СВЕЦЯЦЬ»

ГУТАРКА З ПРЭЗІДЭНТАМ БЕЛАРУСКАЙ ФОНДАВАЙ БІРЖЫ ЛЕАНІДАМ ШАТОНАМ

— Леанід Уладзіміравіч, вы адчуваеце сябе багатым чалавекам?

— Гаварыць, што зводжу канцы з канцамі, я не буду. Але, што адчуваю сябе сапраўды багатым, сцвярджаць таксама не прыходзіцца— карціны Ван Гога мне не свецяць. Гэта асабліва бачна, калі выязджаеш за мяжу і бачыш тое багацце, да якога нам усім яшчэ ісці і ісці. Як і проста да паняцця «багаты». У нашым грамадстве чалавек з каляровым тэлевізарам і машынай ужо ўяўляецца далёка не бедным.

— Будзем лічыць, што яны ў вас ёсць.

— Так. У нас да гэтага часу з масавай свядомасці не знік шырока распаўсюджаны ў свой час штамп: мільянер ці кандыдат у яго займаецца толькі тым, што задавальняе свае нізкія страсці і жаданні. Ну чаму многіх людзей у першую чаргу цікавіць, колькі паверхаў у вашай дачы, а не, колькі гадзін у дзень вы працуеце?

— І колькі?

— Цяпер дванаццаць — больш не дазваляюць фізічныя магчымасці. Раней, калі выкладаў у політэхнічнай акадэміі, мог дзень прасядзець за камп'ютэрам, ноч працаваць з навуковай літаратурай альбо пісаць, а раніцай чытаць студэнтам лекцыі. На жаль, той час мінуў.

Што ж датычыцца маіх прошай і грошай маіх кампаньёнаў, то яны ідуць у першую чаргу на стварэнне новых прадпрыемстваў, няхай часам і не вельмі рэнтабельных. Напрыклад, лінгвістычны філіял дае малы прыбытак, але сапраўднае высакакласнае абучэнне англійскай мове цяпер сапраўды людзям патрэбна. Або дрэваапрацоўчы цэх. Тут таксама не пахне вялікімі барышамі.

— Сапраўды, у свядомасці многіх цяперашніх людзей забяспечаны чалавек — або злодзей, або спекулянт. З чаго пачыналі вы?

— Ва ўсякім разе не з першага і не з другога (смяецца). У політэхнічным інстытуце я займаўся праграміраваннем. Яго ж і «панёс» на рынак камп'ютэрных сетак. Ішоў 1989 год. 2—3 месяцы працы ў сумесных прадпрыемствах далі мне дастаткова вопыту, каб адкрыць свой навукова-інжынерны цэнтр.

— Для гэтага былі патрэбны вялікія грошы. Ішоў, як вы сказалі, 1989 год...

— Так. Мне далі крэдыт 5 мільёнаў рублёў. Тады я зразумеў, што банкіры ў нашай краіне вераць не прапановам і ідэям, якімі б цудоўнымі яны ні былі, а канкрэтнаму чалавеку. У нас проста няма сістэмы праверкі рызыкоўнасці той ці іншай прапановы. Ды ў сённяшніх умовах яе, здаецца, і не можа быць — занадта ўсё хісткае і непастаяннае. Магчыма толькі больш-менш бліжэйшае планаванне.

— Атрымліваецца, бізнес у нашай краіне — па-першае, гэта асоба?

— Ва ўсялякім разе ад асобы залежыць вельмі многае. Дарэчы, з банкам, які крэдытаваў нас, мы разлічыліся праз паўгода.

— Фантастыка.

— Ну чаму? Рэальная рэч. Наша акцыянернае таварыства «Ідэя» не толькі прадавала і прадае камп'ютэры і камплектуючыя да іх, не толькі фактычна ўстанаўлівае камп'ютэрныя сеткі, а амаль адзінае ў Беларусі адказвае за іх работу. І, надалей, на працягу года забяспечваем гарантыйны рамонт. Гэта значыць, мы ўжо на пачатку сваёй дзейнасці не ставілі галоўнай мэтай — прадаць, а там хоць трава не расці.

— А мне ўвесь час здавалася, што гэта справа далёкага будучага — клопат аб праблемах кліента пасля пакупкі.

— Мне здаецца, што цяпер можна выжыць, толькі думаючы аб будучым. Ведаеце, мы першымі зразумелі ў свой час усю важнасць і сур'ёзнасць біржаў і купілі акцыю расійскай таварна-сыравіннай біржы коштам 100 тысяч рублёў. Такую акцыю купіла яшчэ толькі мінская фірма «Ранар». Цяпер каштоўная папера РТСБ каштуе ад 5 да 8 мільёнаў рублёў, але прадаваць сваю акцыю мы не збіраемся.

Як не збіраемся перакрываць выхад на расійскія біржы, які ў нас здзяйсняе брокерская фірма «Апцыён».

А ўвогуле, не думаць аб будучым—гэта ісці да сцяны. Сцяна — адсутнасць ідэй і прыбытку. Апошняе ўжо выступае следствам першага.

— Сцяна ў першую чаргу тады наступае не для вас, а для вашых нізавых звенняў?

— Тут трэба пачынаць з псіхалогіі. Нашы людзі прывыклі, што ўсё за іх робіць дзяржава. Ведаеце, на маім старым месцы працы можна было працаваць, а можна было гуляць у шахматы. Таму цяпер прыходзіцца расплачвацца.

Еўрапейскі банк рэканструкцыі і развіцця прадказаў у бліжэйшым будучым 1 мільён беларускіх беспрацоўных. У рэспубліцы, якая не мае сваіх сыравінных рэсурсаў, сітуацыя будзе развівацца па ўсходнегерманскаму сцэнарыю. Нас чакае тая ж разгубленасць «нізавых» звенняў, калі так можна выказацца. Але, ведаеце, нават у камерцыйных структурах можна «лічыцца» і нічога не рабіць. Тут усё залежыць ад «школы»: калі на дзяржаўным прадпрыемстве чалавек нічога не рабіў, то вельмі мала шанцаў, што ён будзе працаваць на прыватнае прадпрымальніцтва.

Але ўсё роўна, для мяне, звальненне якога-небудзь працаўніка — гэта драма. На вялікі жаль, асабіста мяне нельга адносіць да жорсткага тыпу кіраўніка. І таму мы развітваемся са сваім працаўніком тады, калі ўпэўніваемся, што ён ужо знайшоў сабе новае месца працы.

— А як вы лічыце, Леанід Уладзіміравіч, пры сапраўдным рынку звальненне павінна быць драмай?

— У любым выпадку гэта непрыемнасць. І на Захадзе да гэтага ставяцца вельмі сур'ёзна: ёсць цэнтры занятасці і перападрыхтоўкі. Амаль ва ўсіх газетах у канцы цэлыя палосы з аб'явамі: патрабуюцца... Хоць там у першую чаргу патрэбны высакакласныя спецыялісты. У нас, наадварот, разгубленасць пануе ў большай ступені сярод гэтай катэгорыі насельніцтва, а «камандуюць парадам» пакуль што сантэхнікі і прадаўцы. Але гэта пакуль што.

Ужо ў сённяшнім бізнесе нельга без адукацыі з вялікай літары. Я маю на ўвазе не нейкі набор ведаў, а ўменне думаць пэўнымі катэгорыямі і суадносна рэагаваць на навакольны свет.

— Наконт рэакцыі. У Бэндэра было 400 адносна сумленных спосабаў набыцця грошай. Вы маглі б нешта падобнае прапанаваць чытачам?

— Паводле даных Саюза прадпрымальнікаў, каля 40 працэнтаў насельніцтва рэспублікі тым ці іншым чынам звязаны з недзяржаўнай сферай. І гэта дазваляе ім выжыць у сённяшніх умовах.

Што ж датычыцца нейкіх парад. У мяне ёсць сябры, якія сур'ёзна займаюцца навукай і якія пытаюцца ў мяне таксама нейкай кансультацыі наконт больш забяспечанай будучыні. Я адказваю: калі ты хочаш стаць багатым, то займайся тым, што гэта багацце прыносіць, а не тым, што ты прывык рабіць. Некаторыя не гатовы да гэтага, другія хочуць усё ж займацца навукай, ну а трэція... Трэція ідуць у бізнес, набіваюць гузы, пачынаюць з простага перапродажу, з элементарных паняццяў бізнесу і становяцца на ногі. Дарэчы, я не супраць таго, каб чалавек, які вучыўся ўсяму гэтаму ў нашай фірме, потым пайшоў ад нас і адкрыў уласную справу. Вядомы IBM вядзе такую палітыку, і ад гэтага ён толькі выйграе. А ўвогуле, бізнесмен — гэта чалавек, які павінен шукаць і атрымліваць ад гэтага задавальненне.

Аглядваючыся на свой вопыт, я абсалютна ўпэўнены, што кожны чалавек можа знайсці сябе ў свеце бізнесу, калі ён паставіць гэта сваёй мэтай. І трэба разлічваць толькі на ўласныя сілы. Ныць усё жыццё, як дрэнна стала існаваць, — проста не салідна. Мы самі стварылі сабе сістэму, у якой жывём, і самі павінны ў ёй функцыяніраваць.

Нават у перыяд вялікай дэпрэсіі ў Амерыцы было нямала бізнесменаў, якія рабілі неблагія грошы. І ведаеце, што іх штурхала ўперад? У першую чаргу аптымізм і ўпартасць. Гэта менавіта тое, чаго не хапае абсалютнай большасці нашых людзей.

— Усё гэта цешыць слых, але цяпер, як і вы самі заўважылі, пачынаць у бізнесе трэба ў асноўным з перапродажу, а гэта падабаецца далёка не ўсім.

— А што рабіць, калі існуючая сістэма проста не дазваляе працаваць на вытворчасць. 50—80 працэнтаў — падатак ад прыбытку — можа забіць каго хочаце. У Амерыцы цяпер падобны падатак складае 30—35 працэнтаў.

Фондавая біржа плануе стварэнне прадпрыемстваў, якія б забяспечвалі не толькі маладосць, але і старасць чалавека. Я маю на ўвазе рынак каштоўных папер. Але і ў гэтым пытанні ўрад марудзіць. А гэта ж фактычна азначае перавод грошай са сферы ўжывання ў вытворчую сферу плюс сацыяльная абароненасць людзей.

Гэта б дазволіла стварыць інвестыцыйныя фонды, з дапамогай якіх можна было б забяспечыць камерцыйным добрым жыллём не толькі Мінск, а і рэспубліку.

Гутарыў Аляксандр КОКТЫШ.

ЛЮДЗІ І ЦЭНЫ

АДНА СУЦЭЛЬНАЯ ЧАРГА...

У кожнага свае звычкі. Арыстакраты, напрыклад, п'юць раніцай шампанскае. Луіс Альберта кожную хвіліну паўтарае: «Я кахаю цябе, Марыяна». Мы — душымся кожны месяц у чарзе за цукрам. Але асноўная звычка ўсяго нашага жыцця — гульня ў выжыванне. Нам — штомесячнае падаражанне. Мы — вазьмі і выкупі прадукты па ўсіх талонах за дзень да яго. Але колькі каштуе такая гульня? Не, не ў рублях, «зайцах» і доларах. А ў вымярэнні чалавечым здароўем і проста спакоем.

...Вуліцы і магазіны горада зноў узбударажаны чарговым падаражаннем. Мяса, цукар, гарэлка... І неяк ўжо няёмка пытацца ў людзей, што яны думаюць наконт усяго гэтага. Але толькі я выйшла на вуліцу, адразу ўбачыла невялікую групку бабулек. Яны чакалі з самага ранку, калі прывязуць цукар у магазін.

— Ну што ж мы можам зрабіць? Жывём, пакуль жывецца. А прыйдзе час паміраць, тады і памром.

І няма ў вачах ні агіды, ні злосці. Толькі нейкая бездапаможная разгубленасць.

— А газеты пісалі, што непрацуючым пенсіянерам з 1 ліпеня дабавяць да пенсіі па 300 рублёў.

— Ага... падачка.

— Ну чаму ж падачка? Дапамога.

Міленькія мае бабулькі, што ж вы купіце на гэтыя трыста, калі каўбаса замест 50 каштуе 80 рублёў, бутэлька гарэлкі — 104—125, масла бутэрброднае — 75—85 рублёў. Ці дзеля гэтага вы працавалі на нашу дзяржаву 40—50, а то і ўсе 60 гадоў. Замест спакойнай старасці на сумленна заробленую пенсію вы вымушаны правесці яе ў чэргах (і добра яшчэ, што не на цвінтары).

Але старым людзям, у пэўным сэнсе, лягчэй выжыць у сучасных умовах. За сваё жыццё яны прызвычаіліся ўжо да ўсяго, яны бачылі вайну, і пасляваенныя карткі на хлеб. Маладым цяжка. Яны яшчэ спрабуюць пярэчыць і абурацца. Але дарэмна. Сённяшні дыктат больш жорсткі. Камуністычная сістэма ціснула на людзей сваёй ідэалогіяй. Сённяшняя, назвы якой няма, у літаральным сэнсе слова прыбіла іх да зямлі сваёй эканамічнай палітыкай. Паглядзіце на твары ў чэргах. Людзі стаяць спакойна і пакорліва, як прыгавораныя, з абыякава апушчанымі рукамі. Я не ведаю, колькі яшчэ вытрымае наш цярплівы і памяркоўны народ. Але не хацелася б, каб да таго часу пры «добраахвотным» прастойванні ў чэргах нацыя ператварылася ў адну суцэльную чаргу.

...А чацвёртай гадзіне пасля доўгага бадзяння па ўзбударажанаму гораду я вярталася ў рэдакцыю. Бабулькі ўсё яшчэ сядзелі ў ціхім дворыку і чакалі, ці не прывязуць цукар...

Вольга УЛЕВІЧ, студэнтка факультэта журналістыкі.

РЭХА ПУБЛІКАЦЫІ

«АФГАНСКІ СІНДРОМ» НА ФОНЕ ТРАЕЦКАГА ПРАДМЕСЦЯ

Пісьмы былых «афганцаў» у адказ на публікацыю «Афганскі сіндром» на фоне Траецкага прадмесця» («Звязда» 27 мая г. г.) схіляюць да невясёлага роздуму. Аргументам, што прыводзяцца ў артыкуле, яны проціпастаўляюць не сілу іншых аргументаў, а сілу эмоцый. Прызнаюся, гнеўны, абуральны тон гэтых пісьмаў, пафас якіх у многім накіраваны асабіста супраць мяне, як аўтара каментарыя,—не выклікае ў мяне падобных эмоцый у адказ. І не толькі таму, што я прадбачыў гэту рэакцыю. І гучаць, і ўспрымаюцца гэтыя пісьмы як маніфест падманутых, як выклік і абвінавачанне грамадству, якое спачатку не абараніла іх ад гэтай вайны, а потым усклала груз маральнай адказнасці на іх параненыя душы.

Я разумею іх, маіх равеснікаў, якія прайшлі праз гэта пекла і цяпер не могуць інакш успрымаць любы намёк, любое сумненне ў несправядлівасці справы, якая рабілася іх рукамі, іх крывёю. І я не збіраюся быць суддзёй тым, каму суддзя — Бог. Я спачуваю ім і падзяляю іх боль.

Але гэта не пазбаўляе мяне права спрабаваць цвяроза разабрацца ў тым, што адбылося і адбываецца з намі. І калі я чытаю гэтыя пісьмы, калі я назіраю глухую абарону і агрэсіўнасць іх аўтараў у дачыненні да ўсіх, хто глядзіць на афганскую вайну не так, як яны, —я міжволі звяртаю ўвагу на тое, што ў гэтых лістах ні слова пра ўласныя сумненні і ўласную віну, пра ўласную ролю ў тым, што адбылося. Бар'ер ранейшых састарэлых стэрэатыпаў, уяўленняў пра ўласную бязгрэшнасць імі не пераадолены.

Між тым, пакаянне патрэбна ўсім нам, — і тым, хто выконваў злачынныя загады, і тым, хто патураў ім сваёй маўклівай згодай.

Што ж датычыць канкрэтнай праблемы, узнятай у артыкуле—месца збудавання помніка загінуўшым у Афганістане,—то прыведзеныя ў публікацыі довады, па сутнасці, так і засталіся не аспрэчанымі маімі эмацыянальнымі апанентамі. Да ўжо напісанага раней дадам толькі адно. Гісторыя Беларусі пачалася не ў гэтым стагоддзі і складалася не толькі з войнаў. Цэнтр сталіцы Беларусі і без таго перагружаны батальнымі помнікамі і манументамі. Ці варта тут, у адным з найпрыгажэйшых гістарычных куткоў Мінска, увекавечваць яшчэ адну вайну XX стагоддзя—вайну, якая да таго ж стала для нас не народным гонарам, а нацыянальным сорамам і болем?

Валянцін ЖДАНКО.

«Вы замала ведаеце, каб даваць ацэнку той вайне»

Калі вы сабраліся выказаць сваю думку аб мэтазгоднасці будаўніцтва помніка загінуўшым у Афганістане, аб месцы яго будаўніцтва ў Мінску, дык чаму ніхто і ніколі не пацікавіўся, а які ж гэты помнік будзе? Што паслужыла прычынай, што рашэннем Мінгарвыканкома задаволена наша просьба аб месцы яго будаўніцтва менавіта на востраве ў раёне Траецкага прадмесця? Чаму Архітэктурны савет горада ўзгадніў эскізны праект і прыняў рашэнне аб мэтазгоднасці распрацоўкі рабочага праекта? Ці вы лічыце, што толькі вы сапраўдны беларускі народ, толькі вы клапоціцеся аб захаванні і памнажэнні яго гісторыі і культурнай спадчыны?

Вы адмаўляеце помнік «у любым яго праекце» ў цэнтры Мінска, проста, напэўна, не жадаючы ведаць, які ён будзе. На ўзбраенне вы ўзялі гучныя словы аб «гістарычным кантэксце», успамінаеце пра «спадчыну нашых продкаў», пра «законы маралі», нарэшце. Карэспандэнт газеты бойка каменціруе «нашу агрэсію ў Афганістане». «Воін-інтэрнацыяналіст» у яго ўжо ў двукоссях, што, канешне, правільна, але колькі ж сарказму, быццам менавіта ён адкрыў нам на гэта вочы.

Па-мойму, вы занадта мала яшчэ ведаеце, каб даваць палітычную ацэнку афганскай вайне, начытаўшыся газет, публікацый і паглядзеўшы тэлевізар. І «афганскі сіндром» вы таксама, як і многія іншыя, лёгка пераклалі з «в'етнамскага», хоць і гучыць ён у вашых выказваннях зусім з іншым сэнсам, чым на самай справе. Але гэта ўжо іншая тэма.

Вам не спадабалася, як міністр замежных спраў Расіі ўсміхаўся маджахедам? Не сумнявайцеся: таму, хто хапіў афганскага ліха, прыйдзецца па сэрцы мір і спакой на зямлі Афганістана. Нашы хлопцы з поўным разуменнем абавязку ніколі не выяўлялі супраць афганскага народа.

Упэўнены, што міне час, і мы даведаемся яшчэ больш праўды пра гэтую вайну, у якую нас уцягнулі бязмежжа ўлады, безадказнасць і грэбаванне лёсамі нацыі, наша нядаўняя няздольнасць і немагчымасць будаваць і жыць у сапраўды дэмакратычным грамадстве.

Няма апраўдання тым, хто пад прыгожымі лозунгамі аб шчасці і міры свайго народа нахабна і шырокамаштабна абкрадваў і падманваў гэты народ. Няма апраўдання тым, хто сёння хоча замоўчаць іх віну і перакласці груз адказнасці на тых, хто выканаў воінскі абавязак.

І менавіта ў цэнтры сталіцы нашай роднай Беларусі будзе не «помнік ахвярам афганскай вайны», а Востраў-Помнік, які павінен стаць сімвалам і напамінам тым, хто жыве сёння, і будучым пакаленням, што нельга абараняць Радзіму са зброяй у руках за яе межамі, нельга дапусціць, каб тыя, хто дарваўся да ўлады, падманвалі нас. Няхай ён дапаможа нашым дзецям, унукам, праўнукам вытравіць са свядомасці пачуццё рабства.

Валерый МАХНАЧ, галоўны інжынер праекта помніка, член Асацыяцыі ветэранаў вайны ў Афганістане.

Падумаем, перш чым зрабіць

Прачытаў артыкул Валянціна Жданко «Афганскі сіндром» на фоне Траецкага прадмесця» і не магу не пагадзіцца з аўтарам. Пра будаўніцтва помніка «афганцам» я даўно чуў. Вядома, гэта справа патрэбная. Бо хто і дзе ўспомніць пра ахвяры афганскай вайны, калі не будзе такога помніка? Але не магу згадзіцца з прапановай пабудаваць яго ў Траецкім прадмесці. Я разумею прадстаўнікоў «афганцаў», што ім падабаецца Траецкае прадмесце, але ці мала каму яно падабаецца. Гэта наша спадчына і, увогуле, адзін з нешматлікіх уцалелых архітэктурных помнікаў. Тут ужо ўсё даўно сфарміравана ў стылі мінулых стагоддзяў. І, паразважаўшы на здаровы лад, навошта сюды яшчэ нешта дабаўляць ці выпраўляць? Да таго ж — гэта месца звязана з многімі культурнымі каштоўнасцямі нашага народа. Дык будзем, спадары-таварышы, дастаткова культурнымі і пакінем у спакоі нашу спадчыну. А помнік можна паставіць на больш прыдатным для гэтага месцы. Напрыклад, ёсць на вуліцы Максіма Багдановіча (былая М. Горкага) такі безаблічны парк, які на картах пазначаны як парк «Дружбы народаў». Там і месца прыдатнае, і плошчы шмат, — а значыць, шырокая прастора для фантазіі стваральнікаў помніка ў любым варыянце.

Аляксандр СЛЕСАРЭВІЧ.
Лагойскі раён.

«Не чапайце святое!»

«Мы вярнуліся», — гаворым мы і патрабавальна глядзім у вочы, — маладыя хлопцы, якіх вы спачатку прымусілі паміраць на чужой зямлі, а потым, спахапіўшыся, абвясцілі гэта памылкай і цяпер паліваеце граззю, хаваючы вінавата вочы, называючы забойцамі, акупантамі, агрэсарамі. Патрабуеце нейкага пакаяння, выдзяляючы нас з народа ў адну кучку, і рвеце нашы нервы, паказваеце нас крывапіўцамі і злосна здзекуецеся з самага святога на зямлі — нашых Маці, якія страцілі па вашай віне сваіх Сыноў. Па вашай віне вымушаны яны праліваць слёзы на могілках Мінска, седзячы каля халодных гранітных пліт. Гэта з вашай маўклівай згоды прыходзілі цынкавыя труны на Радзіму і рассоўваліся па задворках, каб схаваць надпісы «загінуў у ДРА». Усе тыя гады газеты пісалі пра тое, што мы саджаем дрэвы, будуем школы і рамантуем трактары, — і ні слова пра тое, што там ідзе вайна і далёка ад Радзімы разрываюцца на кавалкі, падарваўшыся на мінах, беларускія сыны, што з іх па-зверску здзекуюцца душманы, падкідваючы іх знявечаныя целы. Сёння вы ўсё вырашылі за нас, вы, не нюхаўшыя пораху, многія не служыўшыя ў арміі, адкупіўшыя сваіх сыноў ад Афганістана. Вы лепш ведаеце нашы праблемы, ведаеце вайну і якімі мы сталі пасля яе. Сваімі некампетэнтнымі артыкуламі, бруднымі, напісанымі дзеля нажывы і ўлады, вы хочаце настроіць супраць нас народ, спрабуючы сутыкнуць ветэранаў вайны ў Афганістане з рабочымі і сялянамі. Але вы забываеце, што ў Афганістане ваявалі дзеці рабочых і сялян, дзеці ваеннаслужачых. Хто з вашых сваякоў прайшоў горан гэтай вайны?

Перш чым гаварыць пра ахвяры ў Афганістане, пастарайцеся хоць бы праявіць міласэрнасць да загінуўшых там беларускіх сыноў. Не вам даваць ацэнку гэтай вайны і не вам меркаваць аб нас. Гэты востраў па праву належыць нам. Вакол яго шмат вады, якой нам не хапала ў Афганістане. Востраў—гэта абмежаваны кантынгент у Афганістане, а мост — па гэтым мосце мы вярталіся дадому.

Ці вам гаварыць пра мараль? Тым, хто топча магілы загінуўшых. Вы толькі можаце прычыніць боль. Толькі ў Беларусі маці загінуўшага вымушана адстойваць гонар свайго сына, які выконваў загады ўрада і волю ўсяго народа. Яна мусіць пастаянна блукаць па рэдакцыях газет, якія не слухаюць думкі больш чым 30 тысяч «афганцаў» аднаго толькі Мінска, іх сем'яў, сваякоў, а на падставе выдумак абмежаванай кучкі людзей фарміруюць грамадскую думку аб гэтай вайне і, спасылаючыся на гісторыю, ігнаруюць думку большай часткі жыхароў Беларусі.

Чаму мы пастаянна чуем адно і тое ж пытанне ад карэспандэнтаў газет: «А ці ўзяў бы ты зброю, каб забіваць...». І яны ж самі сабе адказваюць: «А можна запісаць: «Застаецца адно — узяцца за аўтамат...». Не, мы ніколі не пойдзем супраць свайго народа, бо мы і ёсць народ, а вось супраць знешняга ворага возьмем у рукі зброю.

Мы ведаем, што такое Радзіма, мы адчулі гэта там, у Афганістане. Мы не баімся сустрэч з любымі таварыствамі і карэспандэнтамі любых газет. наша сумленне чыстае. А вось вы ўсё часцей хаваецеся ад нас. Вы баіцёся нас. Бо кожная павестка ў ваенкамат на афганскую вайну — гэта закрытыя нашымі грудзьмі вашы спіны. Дзе ж вы былі, калі заносілі цынкавыя труны ў кватэры? Мы не аблюбавалі востраў, мы яго занялі па праву. Мы не героі. Мы проста выканалі загад урада. Вы не зрабілі і гэтага.

Многія з нас ішлі ў Афганістан, завязваючы банцікі на шыі кошак, а цяпер мы сталі для вас забойцамі і акупантамі. Вы не друкуеце зваротаў нашых маці, не слухаеце нас, вы ўсё рашылі самі, вы ўсё ведаеце значна лепш за нас. Ствараючы і адраджаючы гісторыю, вы адразу ж ганьбіце зноў створанае. Вы гаворыце пра маральную ацэнку вайны ў Афганістане... Не вам яе даваць, якое вы маеце на тое права?

Так, наш камень з'яўляецца для вас цяжкім грузам, бо вы каецеся, але не прымушайце нас каяцца ў вашых жа грахах. Мы ставім помнік не «салдатам былой Савецкай Арміі», а Сынам Беларусі, якія склалі свае галовы на полі бітвы, калі Радзіма запатрабавала ад іх гэтага. Цяпер толькі мы можам спытаць: дык за што ж мы там гінулі?

Нашы газеты скупыя на публікацыі артыкулаў тых, хто прайшоў дарогамі Афганістана, чый лёс абпалены Афганістанам. Гэта ж не робіць кар'еры ні клубу «Спадчына», ні вашым газетам. Чаму ж вы заклікаеце паставіць помнік жыхарам Афганістана і не ставіце помніка фашыстам? Жорсткасць і нянавісць прывядзе вас да спусташэння душ. Толькі любоў выратуе свет, але вы пазбаўлены гэтага святога пачуцця. Мы пабудуем помнік на востраве ракі Свіслач, і ён стане не толькі памяццю загінуўшым, але і папярэджаннем наступным пакаленням аб жудасці вайны.

Не чапайце святое!

С. ПРАНЕВІЧ, старшыня Саюза ветэранаў Афганістана Фрунзенскага раёна г. Мінска.

Пасля дзесяцігоддзяў настойлівых намаганняў дзяржавы зрабіць селяніна бясконным сёння вёска перажывае адваротны працэс. Усё больш становіцца коней у асабістых гаспадарках, што дазваляе земляробу набыць некаторую незалежнасць з праблемай транспарту. Бо на кані не толькі араць ды баранаваць можна, але і паехаць на базар, на свята ў «раён» ці ў госці ў суседнюю вёску. Вось тут і прыгадалі вяскоўцы аб нямудрых прыстасаваннях, якімі карысталіся іх бацькі і дзяды.

Станіслаў Канстанцінавіч Спургяш з вёскі Лаздуны, што ў Іўеўскім раёне, — майстар на ўсе рукі. І кошык спляце, і воз змайструе, і дугу сагне. А прыгадаўшы бацькоўскае ўмельства, здзівіў нядаўна аднавяскоўцаў — зрабіў адмысловы палукішак. Так называюць тут свайго роду кош, складзены з дзвюх частак і сплецены з лазы па форме «драбіны» — воз з высокімі бартамі. За некалькі мінут пераўтварае гэта прыстасаванне звычайныя калёсы ў зручны і акуратны пасажырскі экіпаж. Кінь у палукішак бярэмя духмянага сена, садзі жонку, унукаў (чыста і ўтульна, ды і не вываляцца) і едзь куды трэба.

Многіх зацікавіў палукішак. Прыходзяць людзі да Станіслава Канстанцінавіча, просяць навучыць плесці. Так што спатрэбіўся дзедаўскі вопыт сённяшняму вяскоўцу.

НА ЗДЫМКУ: Станіслаў Канстанцінавіч СПУРГЯШ і яго работа з лазы — палукішак.

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ. (БЕЛТА).

НАМ ЗАСТАЛАСЯ СПАДЧЫНА

«ХАМУТОЎ НЕ ЗНАЛІ КОНІ ПРОДКАЎ...»

«Витень нача княжити над Литвою и измысли себе герб и всему княжеству печать: рыцер збройный на коне с мечем, еже наречут погоня». Такімі словамі Густынскі летапіс даносіць да нас першыя звесткі пра наш сённяшні дзяржаўны сімвал, пра нашу «Пагоню». Здавалася б, яшчэ зусім нядаўна палалі страсці і ламаліся коп'і на газетных старонках, і людзі — навукоўцы, рабочыя, літаратары, студэнты—і даказвалі і патрабавалі адваротнага: прызнаць, вярнуць Радзіме яе спадчыну і — не пускаць, не наша гэта... Узгадваецца і больш позняе — тры ці чатыры спробы галасавання ў Вярхоўным Савеце, пакуль, нарэшце, гістарычная праўда не ўзяла верх.

Але сапраўды: што мы ведаем пра «Пагоню», адкуль узяўся срэбны вершнік на белым кані ў чырвоным полі, калі зацокалі яго капыты? Апошнім часам у друку прамільгнула кароценькая інфармацыя аб тым, што праліць святло на некаторыя са спрэчных пытанняў дапамогуць унікальныя дакументы аб гісторыі герба, якія шмат гадоў захоўваліся ў архівах Літвы. Начальнік Галоўнага архіўнага ўпраўлення пры Савеце Міністраў Беларусі Аляксандр Міхальчанка даў магчымасць карэспандэнту «Звязды» азнаёміцца з некаторымі з іх. На гэтыя сапраўды каштоўныя дакументы беларускія архівісты натрапілі яшчэ ў пачатку сёлетняга года, калі рыхтавалася пагадненне паміж архіўнымі службамі Беларусі і Літоўскай Рэспублікі аб супрацоўніцтве. У адной з папак сабраны меркаванні аб старажытным гербе вядомых геральдыстаў з многіх краін. Зараз частка матэрыялаў знаходзіцца на перакладзе, але, нават чытаючы тыя, што ўжо гатовы, можна сказаць, адзначыў А. Міхальчанка, што лёс Пагоні «асветлены» цяпер з усіх бакоў, наколькі гэта магчыма.

Трэба сказаць, што да нядаўняга часу мала хто з беларускіх вучоных займаўся прафесійным даследаваннем гэтай тэмы. Можа ніхто так не набліжаўся да высвятлення паходжання «Пагоні», як доктар Тамаш Грыб у сваім даследаванні, надрукаваным у 1935 годзе ў беларускім часопісе «Іскры Скарыны», які выдаваўся ў Празе. Доктар Т. Грыб грунтоўна даказаў паходжанне «Пагоні» ад крывіцкага (а значыць, славянскага) бога Сонца Ярылы, якога нашы далёкія продкі ўяўлялі сабе коннікам на белым кані. З навуковага пункту гледжання конь указвае на сувязь нашага краю з Еўропай — у нас ішло жыццё, арыентаванае на Захад. Але не трэба таксама пры гэтым забываць і Георгія-пераможца, адлюстраванага на гербе старажытнай Масквы. Конь наогул даволі частая выява на гербах тагачасных еўрапейскіх краін. Лічыцца, што ён спалучае ў сабе якасці многіх іншых жывёл, шануемых чалавекам: хуткасць аленя, смеласць ільва, зоркасць арла, сілу вала, адданасць сабакі. Вядома ж, выява «Пагоні» прайшла пэўнае развіццё, адбылася эвалюцыя ад першапачатковага яе выгляду да сённяшняга. Але, як лічыць сусветна вядомы рускі і савецкі даследчык геральдыкі прафесар Лукомскі (яго меркаванні выказаны 17 мая 1933 года ў лісце да ўрада Літоўскай Рэспублікі на просьбу апошняга), за аснову для кампазіцыі «Пагоні» гістарычна і геральдычна павінен быць узяты прататып герба, які з'явіўся ў канцы XIV стагоддзя і трымаўся амаль нязменна ў сваіх формах на працягу ўсяго XV і пачатку XVI стагоддзяў. Пастава конніка прамая, ногі выцягнуты ўперад. Сам коннік у латах, на галаве спічасты шлем без забрала і без пер'яў, твар адкрыты, на нагах — шпоры. Вершнік трымае над галавой меч у гарызантальным становішчы. На левай руцэ конніка — шчыт, гэтая ж рука трымае повад. Геральдычная форма шчыта павінна адпавядаць форме, прынятай для шчыта самога герба, перавага тут аддаецца завостранаму шчыту. У той жа час сустракаецца выява «Пагоні», заключаная ў авал, як, напрыклад, побач з загалоўкам «газэты Беларусаў у Вольным Съвеце» — «Беларус», якая выдаецца нашымі суайчыннікамі ў Злучаных Штатах. Узнікае таксама шмат пытанняў і па асобных кампанентах выявы «Пагоні». Наколькі неабходны ножны, напрыклад, ці якой павінна быць збруя? Прафесар Лукомскі лічыць, што ножны ў конніка не лішнія, але, з іншага боку, у многіх узорах заходнееўрапейскай геральдыкі яны часта адсутнічалі. Што датычыцца збруі, то, чым прасцейшы ўбор каня, тым больш строгі геральдычны стыль яго. Істотнае значэнне маюць тут прынамсі адна папруга і простыя рамяні з адной ці дзвюма перамычкамі і вудзільны. Падсумоўваючы сказанае вышэй, можна адзначыць, што сучасны эталон герба Рэспублікі Беларусь распрацаваны мастакамі ў адпаведнасці з законамі геральдыкі і гістарычнымі традыцыямі беларускага народа.

Звернем цяпер увагу на іншыя пункты ліста Лукомскага. Адказваючы на пытанне аб тым, што павінна быць адлюстравана на шчыце — крыж ці «слупы», прафесар піша, што, на яго думку, і «слупы» Гедымінавічаў, і крыж Ягелонаў з'яўляюцца радавымі знакамі дынастый, якія кіравалі ў Вялікім княстве Літоўскім, таму ў сучасным дзяржаўным гербе не могуць быць прыменены. «Са свайго боку,—піша далей Лукомскі, —я меркаваў бы, што шчыт на руцэ конніка павінен заставацца без усялякай выявы, або трэба прыдумаць іншую эмблему, новую, якая б сапраўды **ідэалагічна** перадавала і **сімвалічна** прадстаўляла сучасную дзяржаўнасць». Можна прыняць такое меркаванне, а можна і не згадзіцца, беручы пад увагу, напрыклад, тое, што шасціканцовы залаты крыж вядомы беларусам задоўга да з'яўлення кіруючай у ВКЛ дынастыі Ягелонаў. Гэты крыж у нашых продкаў заўсёды быў сімвалам Сонца. І тое, што ён захаваўся да нашых дзён, не выпадкова. А ўвогуле, як лічыць Лукомскі, кожны дзяржаўны герб заўсёды цесна звязаны з жывым арганізмам прадстаўляемай ім нацыі і належачай ёй тэрыторыі. Таму ён не можа і не павінен заставацца нязменным у сваіх формах, якія, натуральна, развіваюцца і адлюстроўваюць сутнасць і жыццё сімвалізуемай ім краіны. Задача навуковай і мастацкай геральдыкі ў гэтай сувязі якраз у тым і заключаецца, каб зберагчы асноўную сутнасць дзяржаўнай эмблемы ад **выпадковых** змяненняў і бязграматных скажэнняў, але, разам з тым, не трэба скоўваць яе ў застылыя формы, а даць ёй натуральны рост і развіццё ў духу сугучнасці з сучаснасцю — шляхам нарошчвання новых эмблем, мастацкай стылізацыі. Думка гэтая, з аднаго боку, здаецца слушнай, але з другога — цяжка сказаць, як яна стасуецца з прынцыпам традыцыйнага кансерватызму геральдычнай навукі.

Самае спрэчнае пытанне пры абмеркаванні лёсу «Пагоні», вядома, аб нацыянальным паходжанні і нацыянальнай прыналежнасці герба. Аляксандр Міхальчанка лічыць, што так пытанне ставіць нельга. Гэта няправільна. У тыя часы не было яшчэ такой нацыі, як беларуская або літоўская. Яны толькі фарміраваліся. Мы можам гаварыць аб «Пагоні» як аб гербе многанацыянальнага Вялікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. І Літоўская Рэспубліка, і Рэспубліка Беларусь маюць на яго сёння роўныя правы. Аб самім жа Вялікім княстве мы гаворым як аб гістарычнай, або летапіснай Літве. Пытанні ўзнікаюць цяпер толькі наступныя: калі ўпершыню ўзнікла выява вершніка і дзе гэта адбылося? На тэрыторыі ўласна ВКЛ ці аднекуль запазычанае? Мы ніколі не жылі ў вакууме. Беларускія летапісныя крыніцы сведчаць, што «Пагоня» ўзнікла ў канцы XIII стагоддзя. Але вядома таксама, што сярод трафеяў, якія сабраў наўгародскі князь Аляксандр Яраславіч пасля бітвы з крыжакамі на Іжорскім возеры ў 1240 годзе, была і пячатка магістра ордэна крыжаносцаў з выявай таго ж конніка. Такім чынам, для навукі застаецца таямніцай пытанне аб месцы і часе паходжання «Пагоні», запазычаная яна нашымі продкамі ў кагосьці ці з'явілася паралельна, самастойна і на нашых землях.

Пад рознымі сімваламі ішоў праз вякі наш край да сваёй незалежнасці. Цярністы быў гэты шлях: звысоку глядзелі на нас розныя арлы — і двухгаловыя, і аднагаловыя, ды і герб колішняй БССР не прынёс шчасця, як ведаем цяпер.

Якім шляхам павядзе Беларусь да новай долі белы коннік на белым кані?

Пэўна, так імчалі ў далячынь
Коннікі ўздужэлае дзяржавы.
Ля Прыдзвіння табуны
іржалі
Узрыхлялі сухадол іржавы
крывічы...

Так пісаў аб нашай мінуўшчыне паэт Сяргей Панізнік. У яго ёсць і іншыя радкі:

Хамутоў не зналі коні
продкаў
На гярбах Прыдзвінскае
зямлі.

Мы — вольналюбівыя людзі, наш вершнік нікому не пагражае, а таму будзем спадзявацца, што араць іржавую ад металу зямлю ні нам, ні нашым продкам больш не давядзецца.

Анатоль СЛАНЕЎСКІ.

МІНІ-БУНТ. ЦЯПЕР — ЦУКРОВЫ

Учора каля паўдня насупраць станцыі метро «Фрунзенская» група жанчын перакрыла дарогу.

Тралейбусы, аўтобусы, іншы транспарт спыніліся амаль на паўгадзіны.

— З трох гадзін ночы стаю ў чарзе за цукрам, — гаворыць удзельніца інцыдэнту Ніна Каржанеўская, — раніцай чаргу запэўнілі, што машына з цукрам выехала да магазіна. Да гэтай пары — не чакаць. Вось мы і пайшлі на крайнюю меру.

Угаварыць жанчын пакінуць асфальт і прапусціць транспарт супрацоўнікам ДАІ дапамагалі пасажыры спыненых тралейбусаў. Натоўп адступіў да магазіна, дзе і працягваўся «мітынг» ў чаканні машыны з цукрам.

КУДЫ ПАЕДЗЕ ЦЫРК?

МАГІЛЕЎ. (А. Санчук). У горадзе на Дняпры завяршыліся гастролі Маскоўскага дзяржаўнага цырк-шапіто «Юнацтва». Творчы калектыў пад кіраўніцтвам заслужанага артыста Расіі Уладзіміра Цыпкова [illegible] праграму. [illegible] прайшлі пры поўным аншлагу.

Цырк «Юнацтва» юрыдычна належыць Расіі, але ёсць падставы называць яго і беларускім. [illegible] Да прыезду шапіто ў Магілёў ён гастраляваў у Мазыры і Бабруйску, а зараз збіраецца пераехаць у Віцебск, затым у Оршу. [illegible] Беларусь і зімаваць.

«ПАКУЛЬ НІЧОГА СУЦЯШАЛЬНАГА...»

У адной з нашых публікацый расказвалася аб тым, што па Мінску ходзяць чуткі аб з'яўленні ў горадзе маньяка-забойцы.

Крыху больш чым праз тыдзень мы зноў звярнуліся ў гарадскую пракуратуру з пытаннем да намесніка начальніка следчага ўпраўлення Барыса Легчына.

— Пакуль што нічога суцяшальнага не магу сказаць, — адзначыў Барыс Самуілавіч. Следства працягваецца. І ўсё, здаецца, у правільным напрамку. Ёсць затрыманыя асобы, якія трапілі пад арышт за справы, падобныя да дзеянняў вампіра-душыцеля [illegible]. Так што, трэба думаць, хутка [illegible].

Хоць рабіць нейкія высновы пакуль што рана. Патрэбен час. Спешка ў гэтай справе — не памочніца.

Што ж, цяжка шукаць чорнага ката ў цёмным пакоі, калі ён там нават і ёсць, [illegible] Магчыма, і забойца цяпер хаваецца па цёмных месцах, каб не «засвяціцца».

P. S. Як мы ўжо паведамлялі, за распараджэннем Старшыні Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь Вячаслава Кебіча ўрад рэспублікі ўстанавіў узнагароду ў памеры 100.000 рублёў, якія будуць выплачаны таму, хто дапаможа выкрыць маньяка-забойцу (ці забойцаў) двух дзяцей.

Крымінальны вышук МУС РБ просіць грамадзян, якія маюць нейкую інфармацыю пра злачынствы, тэлефанаваць: 27-02-21, 29-79-89, 02.

ПАДПОЛЬНЫ РАЙКОМ ДЗЕЙНІЧАЕ?

Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся!

АСТРАВЕЦКАЯ ПРАЎДА

№ 49 (6160) СЕРАДА 1 ЛІПЕНЯ 1992 г.

ПРЭС-ЦЭНТР ПАВЕДАМЛЯЕ

НАТАТКІ КАМЕНТАТАРА

Канец ці пачатак беларускіх грошай?

Дадзена: газета «Астравецкая праўда» № 49 за 1 ліпеня 1992 года.

Даказаць, што ў горадзе Астравец Гродзенскай вобласці дзейнічае падпольны гарком Камуністычнай партыі Беларусі.

Доказ: На першай старонцы газеты «Астравецкая праўда» № 49 за 1 ліпеня 1992 года каля назвы надрукавана: «Орган Астравецкага райкома Камуністычнай партыі Беларусі і раённага Савета народных дэпутатаў». Гэта значыць, што ў горадзе дзейнічае райком КПБ. А ўлічваючы той факт, што такой партыі цяпер не існуе (ёсць ПКБ), даказваем, што ён — падпольны.

Абвяржэнне супрацоўнікаў рэдакцыі. «Мы выкарыстоўваем старыя плёнкі, і здарылася так, што забыліся заклеіць два сказы: «Астравецкага райкома Камуністычнай партыі Беларусі» і «Пралетарыі ўсіх краін, яднайцеся», таму і выйшла такая накладка. Гэта простая недарэчнасць, таму што перад гэтым нумарам і пасля яго ўсё было ў парадку».

Дапушчэнне аўтара. Напэўна, у рэдакцыі «Астравецкай праўды» вырашылі такім чынам нагадаць аб надыходзячай гадавіне так званага «путчу», а заадно паглядзець на рэакцыю чытачоў, якіх у газеты амаль 6 тысяч. Рэакцыя была прадказальнай — амаль нікога з іх не здзівіла новая «шыльда» роднай газеты.

Кар. «Звязды».

interfax

УКРАДЗЕНЫ ВІЦЭ-ПРЭМ'ЕР ГРУЗІІ ЗНАХОДЗІЦЦА НА ЗАХАДЗЕ РЭСПУБЛІКІ

Захоплены ў заложнікі віцэ-прэм'ер Грузіі Аляксандр Каўсадзе знаходзіцца на тэрыторыі [illegible] раёна, на захадзе рэспублікі, паведаміў генеральны пракурор Грузіі Вахтанг Размадзе. Паводле яго слоў, ніякіх іншых дадзеных аб лёсе віцэ-прэм'ера пакуль што няма.

25 МІЛЬЁНАЎ СПРАЎ З АРХІВАЎ КПСС БЫЛІ ЗНІШЧАНЫ Ў 1991 ГОДЗЕ

У Маскве прадоўжыў работу Канстытуцыйны суд Расіі. Адвакат Андрэй Макараў — прадстаўнік аўтараў сустрэчнага хадайніцтва, якія аспрэчвалі канстытуцыйнасць кампартыі, абнародаваў дакумент ад 29 сакавіка 1991 года за подпісам былога намесніка генеральнага сакратара ЦК КПСС Уладзіміра Івашкі па пытаннях захавання партыйных архіваў. У дакуменце паведамляецца, што 25 мільёнаў спраў з архіваў КПСС былі знішчаны, каб пазбегнуць кампраметацыі кампартыі. Кіраўніцтва партыі рэкамендавала таксама закрыць частку архіваў, перанесці іх у іншае месца, а таксама прымаць іншыя меры «ў залежнасці ад абстаноўкі».

У інтэрв'ю карэспандэнту «Інтэрфакса» Уладзімір Івашка заявіў, што былі знішчаны толькі дакументы, якія знаходзіліся ў архівах на часовым захоўванні. «Знішчаць штонебудзь з архіваў, — гэта крымінальная злачыннасць», — адзначыў Івашка. Разам з тым ён падкрэсліў, што не будзе абмяркоўваць у судзе дакументы з «асобных папак», паколькі там могуць быць матэрыялы, якія закранаюць не партыйныя, а нацыянальныя інтарэсы. На думку Івашкі, праз нейкі час можа выявіцца, што частку гэтых дакументаў зусім не трэба было абнародаваць.

МІНСКАЯ ВОБЛАСЦЬ: 40 ПАЖАРАЎ ЧАКАЮЦЬ СВАЁЙ ЧАРГІ

З надыходам грыбнога і ягаднага сезона колькасць лясных пажараў расце.

Чаму так адбываецца? Напэўна, кожны ведае, што ў сухое надвор'е нельга [illegible] не вельмі хочацца [illegible]

Аднак [illegible] Вось мы і [illegible] у выхадныя дні пажарных не спяць. І цяпер абласной пажарнай ахове прыходзіцца ліквідаваць [illegible] Ды і запасы паліва не бясконцыя. Хто ведае, колькі часу не будзе дажджоў. Не настала б пара, калі на пажар не будзе на чым ехаць.

На «Польскі кірмаш-92» вас запрашае пані Станіслава Шыманска. Як яна паведаміла, кожны, хто ў гэтыя дні прыйдзе ў Мінскі міжнародны выставачны комплекс на праспекце Машэрава, убачыць цудоўны выбар тавараў, сучасныя тэхналогіі, будзе мець магчымасць заключыць кантракт на выгадных умовах. Дзелавая Польшча гатова супрацоўнічаць з Вамі — такі дэвіз гэтага кірмашу. Арганізавалі яго польская фірма «Войтэкс» і мінскае агенцтва «ІВЮР».

Яўген ПЯСЕЦКІ.

...БЕСПРАЦОЎНЫХ ПАБОЛЬШАЛА

СЛОНІМ. (М. Мініч). Першая хваля беспрацоўя дакацілася і да гэтага горада.

Нядаўна гарадскім цэнтрам занятасці насельніцтва зарэгістраваны яшчэ шэсць беспрацоўных, і стала іх у горадзе больш за трыццаць. Выклікае трывогу тое, што за апошні час тут не створана ніводнага новага рабочага месца. А што будзе, калі з Германіі прыбудуць вайскоўцы з сем'ямі? Чакаць жа іх засталося мала.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

«ГОЛАС АМЕРЫКІ»

*** Суд горада Майамі прыгаварыў былога панамскага дыктатара генерала Мануэля Нар'егу да 40 гадоў турэмнага зняволення за кантрабанду наркотыкаў у Злучаныя Штаты, «адмыванне» наркадолараў у панамскіх банках і прадастаўленне прытулку ў сваёй краіне дзялкам падпольнага бізнесу. Прэзідэнт ЗША Джордж Буш, які двойчы сустракаўся з Нар'егай у тыя часы, калі ўзначальваў Цэнтральнае разведвальнае ўпраўленне, вітаў прыгавор, назваўшы яго трыумфам закону.**

Сам жа дыктатар лічыць сябе палітычным «казлом адпушчэння». Наўмысныя забойствы палітычных праціўнікаў, прысвойванне дзяржаўных грошай у вялікіх сумах і іншыя абвінавачванні, прад'яўленыя яму, Нар'ега лічыць надуманымі і занадта перабольшанымі.

* Газета «Нью-Йорк таймс» са спасылкай на высокапастаўленага дзеяча Міжнароднага валютнага фонду, які, аднак, пажадаў застацца невядомым, паведаміла: стабілізацыйны фонд рубля былога Саюза ССР у памеры 6 мільярдаў долараў, хутчэй за ўсё, будзе заснаваны толькі ў пачатку наступнага года. Галоўнай прычынай затрымкі газета лічыць цяжкасці з вызначэннем маштабаў і парадку функцыянавання гэтак званай рублёвай зоны. Калі яны не будуць вырашаны да пачатку 1993 года, стварэнне стабілізацыйнага фонду наогул можа стаць невырашальнай праблемай.

*** Прэм'ер-міністр Чэхіі Вацлаў Клаус, абраны нядаўна на гэты пост, прадставіў ураду сваю праграму дзеянняў. У ёй, у прыватнасці, праводзіцца ідэя незалежнай Чэхіі ў выпадку распаду Чэха-Славацкай федэрацыі. Перадаючы гэта, агенцтва Рэйтэр прыводзіць словы Клауса аб тым, што «чэшскі ўрад і Нацыянальны савет маюць мандат народа закласці асновы Чэшскай Рэспублікі як суверэннага дзяржаўнага ўтварэння, здольнага існаваць як незалежная дзяржава».**

* У Грэнландыі паспяхова завершаны навуковы эксперымент, у якім прынялі ўдзел вучоныя васьмі еўрапейскіх краін. Упершыню ў гісторыі чалавецтва 40 даследчыкаў прабурылі трохкіламетровую таўшчыню лёду і, такім чынам, дасягнулі зямную паверхню буйнейшага вострава Зямлі.

РАДЫЁ ПЕРАХВАТ

РАДЫЁ «ФРАНС ІНТЭРНАСЬЯНАЛЬ» (RFI)

*** Урад Расіі пагадзіўся з патрабаваннем Міжнароднага валютнага фонду аб скарачэнні на працягу года дэфіцыту дзяржаўнага бюджэту краіны да пяці працэнтаў валавога ўнутранага прадукту. На думку міжнародных экспертаў, гэта немагчыма зрабіць без далейшага значнага скарачэння расходаў і адметнага павышэння падаткаў.**

* Міністр замежных спраў Японіі Міціо Ватанабэ зноў прыступіў да выканання сваіх службовых абавязкаў. Да гэтага ён 42 дні праляжаў у бальніцы, у выніку чаго міністру выдалілі камяні з пратокаў жоўцевага пузыра.

*** Амаль паўтара месяца працягваўся ўрадавы крызіс у Польшчы. І вось аб'яўлена аб назначэнні на пасаду старшыні ўрада Ханы Сухоцкай. Упершыню ў гісторыі гэтай краіны такі высокі пост заняла жанчына. Хане 46 гадоў, яна з'яўляецца спецыялістам па дзяржаўнаму праву. Незамужняя. Дванаццаць гадоў назад Сухоцка звязала свой лёс з рухам «Салідарнасць», ля вытокаў якога, як вядома, стаіць цяперашні прэзідэнт Польшчы Лех Валенса.**

* Менш чым за два тыдні да адкрыцця чарговых, XXV Алімпійскіх гульняў у Барселоне Міжнародны алімпійскі камітэт у адказ на зварот лідэраў сямі найбольш развітых краін свету прыняў спецыяльнае Камюніке адносна ўдзелу ў гэтых спаборніцтвах атлетаў з Федэратыўнай Рэспублікі Югаславіі. Кіруючыся духам і літарай Алімпійскай хартыі, МАК дазваляе спартсменам і афіцыйным асобам Югаславіі ўдзельнічаць у Гульнях Алімпіяды. Патранаж над камандай ФРЮ будзе ажыццяўляць сам Міжнародны алімпійскі камітэт. Яна атрымала назву «Незалежнай каманды» і выступіць на стартах Гульняў пад Алімпійскім сцягам.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

РАЗБОЙ

Да тых шматлікіх бед, што напаткалі наша грамадства, дабавілася яшчэ адна — прама-такі абвальны рост злачыннасці Толькі па лініі крымінальнага вышуку за першае паўгоддзе зарэгістравана 38 тысяч 115 злачынстваў, што на 27,7 працэнта больш, чым за адпаведны перыяд мінулага года. Назіраецца бурны рост найбольш цяжкіх відаў: разбойных нападаў, забойстваў, рабаўніцтваў, згвалтаванняў... Так, калі летась за 6 месяцаў было ўчынена 260 разбойных нападаў, то ўжо сёлета—349, на 35,2 працэнта вырасла колькасць рабаўніцтваў.

Наш карэспандэнт папрасіў начальніка Упраўлення крымінальнага вышуку Міністэрства ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь Валерыя КАЗЛОВА пракаменціраваць гэтую трывожную статыстыку.

— Абстаноўка сапраўды складваецца няпростая, — гаворыць Валерый Міхайлавіч. — Нашы супрацоўнікі робяць усё магчымае, каб збіць гэтую зласвесную хвалю. Дарэчы, пры той жа колькасці аператыўнага саставу сёлета раскрыта на 25,5 працэнта злачынстваў больш, чым за адпаведны перыяд мінулага года. Але і злачынцы становяцца ўсё больш дзёрзкімі, нахабнымі.

І па сённяшні дзень у шоку жыхары вёскі Паперня Мінскага раёна ад той жудаснай гісторыі, што здарылася ў ноч з 28 на 29 чэрвеня. У дзяжурную часць пажарнай аховы калгаса «Бальшавік» паведамілі аб тым, што гараць склады базы ля вёскі Паперня. Калі пажарнікі, а потым і міліцыя прыбылі на месца, то метраў за 250 ад доміка вартаўніка знайшлі два трупы. Як высветлілася, гэта былі пажылая вартаўніца і яе муж. У абодвух праламаны чэрапы. Са склада невядомыя зламыснікі ўкралі тавараў амаль на мільён рублёў. Вядзецца следства.

Пачасціліся выпадкі разбойных нападаў на ваеннаслужачых з мэтай авалодання зброяй.

Так, уначы 1 ліпеня двое напалі на вартавога вайсковай часці, што размешчана ў Гродна. Яны аглушылі салдата ўдарам па галаве, забралі аўтамат Калашнікава і 60 патронаў. Праз некалькі дзён зламыснікаў арыштавалі. Дарэчы, адзін з іх, па нацыянальнасці дагестанец, дэзерціраваў з гэтай жа часці.

— Зноў жа, калі вярнуцца да крымінальнай статыстыкі, то назіраецца рэзкі рост кватэрных рабаўніцтваў, прычым з прымяненнем сілы...

— Тут па прыклады далёка хадзіць не трэба. Калі раней шасталі па хатах у адсутнасць гаспадароў, то цяпер і на іх не зважаюць. Не так даўно ў Мінску трое зламыснікаў, сярод іх была жанчына, зайшлі ў кватэру дома па вуліцы Хмялеўскага, збілі гаспадыню, абрабавалі кватэру. Было ўстаноўлена, што адзін з іх да гэтага быў чатыры разы асуджаны, другі—двойчы.

А колькі страху 19 чэрвеня зведала 17-гадовая мінчанка з дома па вуліцы Якубава, калі адчыніла дзверы, у якія пазванілі. Трое невядомых, што ўварваліся ў кватэру, завалаклі да смерці напалоханую, дзяўчыну на кухню, зачынілі яе там. Самі ж забралі 1.100 рублёў, некалькі касет...

— Так і хочацца сказаць: куды глядзіць міліцыя? Разумею, гэта гучыць некалькі наіўна, але што і як трэба рабіць, каб спыніць гэтую навалач? Што можна супрацьпаставіць падобным разбойным набегам?

— Я не хацеў бы звязваць гэта толькі з эканамічнымі ўзрушэннямі. Барацьба са злачыннасцю — наш прафесійны абавязак. І тут ёсць пэўныя набыткі. За паўгода намі раскрыта 28.144 злачынствы — на 5.726 больш, чым за адпаведны перыяд мінулага года.

Няпроста справіцца з усё нарастаючай хваляй цяжкіх злачынстваў. Што датычыцца саміх злачынстваў... Некаторыя віды злачынстваў, напрыклад, кватэрныя крадзяжы, нярэдка самі ж і правакуем. Ва ўсякім разе, не спяшайцеся адчыняць дзверы кватэры перад кожным, хто звоніць, асабліва незнаёмым людзям. Нядоўга паплаціцца хатнімі рэчамі, здароўем, а то і ўласным жыццём. Бацькам варта перш за ўсё правяраць кола знаёмстваў сваіх дзяцей: бывалі выпадкі, калі яны, самі таго не заўважаючы, станавіліся наводчыкамі для розных прайдзісветаў. Ды і самім дарослым варта асцерагацца. Раім абсталяваць дзверы спецыяльным «вочкам», а таксама ланцужком — не такія ўжо і дарагія прыстасаванні надзейна паслужаць вам.

— Але як спыніць гвалтаўніка, налётчыка, што праніклі ў кватэру ці прыстаюць да вас на вуліцы? Што рабіць мне, радавому грамадзяніну, перад рабаўніком? Словам, яго, як вядома, не праб'еш. Як і чым абараніць свае гонар і годнасць, калі родная дзяржава не ў стане гэтага зрабіць? Я не кажу пра зброю, захоўваць і насіць якую ў нас забаронена законам. У той жа час у ЗША, напрыклад, на руках у грамадзян каля 50 мільёнаў ствалоў. Не будзем браць пад увагу агнястрэльную зброю (хоць паляўнічыя ружжы маюць многія). А як з газавымі пісталетамі ці балончыкамі? Між іншым, на Захадзе — гэта адзін з самых эфектыўных сродкаў абароны. А як у нас?

— Не трэба дыскутаваць на гэтую тэму, хоць яна і вартая ўвагі. Паколькі законам забаронена нашэнне і захоўванне зброі і збыт агнястрэльнай зброі, мы павінны няўхільна выконваць яго. Што датычыцца газавых балончыкаў і газавых пісталетаў, то ніякіх абмежаванняў наконт гэтага законам не прадугледжана.

— Значыць...

— Можна і дома захоўваць, і з сабою насіць. А вось наконт выкарыстання... Кожны з нас мае права на самаабарону. Але зноў-такі, нельга пераступаць межаў самаабароны.

— Апошнім часам расшыраецца дыскусія вакол строгасці законаў. Адны катэгарычна патрабуюць больш жорсткага пакарання, аж да выключнай меры — смерці, другія, наадварот, не з меншай катэгарычнасцю сцвярджаюць: маўляў, турма нікога не выправіла, а жорсткасць нараджае жорсткасць.

— Рацыянальнае зерне ёсць і ў тых, і ў другіх. Вядома, бясконца нельга ўзнімаць планку пакарання, трэба ўсяляк дабівацца няўхільнасці яго, а вось што датычыцца жорсткасці, то тут пытанне спрэчнае. Разам з тым здараюцца такія злачынствы, што ад аднаго знаёмства з імі стыне кроў у жылах. Дык хіба справядліва, калі ахвяра, як кажуць, парыць косці ў зямлі, а забойца застаецца жыць?

— А як наконт злачынстваў супраць непаўналетніх? Дзікае, бесчалавечнае злачынства! Ці ўзяць той жа рэкет...

— Як сведчыць артыкул 123 Крымінальнага кодэкса, за крадзеж дзіцяці, учынены з карыслівай мэтай, прадугледжваецца да 5 гадоў турэмнага зняволення. На маю думку, за падобныя злачынствы пакаранне павінна быць больш жорсткім. Тое ж і адносна вымагальніцтва. Згодна з артыкулам 145, рэкецір можа атрымаць да 3 гадоў пазбаўлення волі, або атрымаць да 2 гадоў папраўчых работ ці да 400 рублёў штрафу. Апошняя сума на фоне імклівай інфляцыі — наогул смехатворная.

Гутарыў Уладзімір ГОЙТАН.

● РАДЫЁПЕРАХВАТ

Замежная БелаПАНарама

● 10 ліпеня жыхары Новасібірска паехалі на работу, заплаціўшы ў метро за жэтон 1 рубель. Вяртацца ж з работы прыйшлося па новых расцэнках — паўтара рубля за жэтон.

● **По паведамленню, перададзенаму спецыяльна для БелаПАНа маскоўскім інфармагенцтвам, расійская апазіцыя атрымала эфірны час на 1-м канале тэлебачання.**

Пачынаючы з ліпеня, двойчы ў месяц будзе выходзіць перадача «Твар у твар з апазіцыяй». Як мяркуецца, у першай перадачы прымуць удзел: адзін з лідэраў Расійскага агульнанароднага саюза Сяргей Бабурын, сустаршыня Расійскага хрысціянска-дэмакратычнага руху Ілья Канстанцінаў, намеснік старшыні Канстытуцыйна-дэмакратычнай партыі — Партыі народнай свабоды Дзмітрый Рагозін. Час выхаду першай перадачы яшчэ не вызначаны.

Пачакаем хварэць, пакуль урад не вырашыць лёс аптэк

Барані Божа сёння захварэць! Канешне, хварэць наогул няварта, але сёння — асабліва. У аптэках асартымент лекаў, які нават сціплым можна назваць з вялікай нацяжкай, знікла самае неабходнае. Здаецца, адзінае, чаго пакуль удосталь, гэта бінты, марля і вата па астранамічных цэнах.

Што здарылася з нашымі аптэкамі, куды падзеліся лекі?

З гэтым пытаннем карэспандэнт «Звязды» звярнуўся да генеральнага дырэктара Беларускага аптэчнага аб'яднання (былога Галоўнага аптэчнага ўпраўлення) Валерыя ГАРАНЬКОВА.

— Усё вельмі проста — у нас няма грошай. Галіна стратная і не ў стане своечасова і ў патрэбнай колькасці закупляць лекі. Сёння няма праблемы, дзе і што здабыць, праблема— за якія сродкі.

Наша жабрацкае становішча абумоўлена палітыкай у гэтай сферы былога саюзнага ўрада, якая пакуль захоўваецца ў рэспубліцы. Чамусьці лічыцца, што захаванне цэн на медыкаменты на нізкім узроўні стварае сацыяльную абароненасць насельніцтва. Эфект, на жаль, атрымліваецца процілеглы.

Мы — гасразліковае аб'яднанне і павінны існаваць за кошт сваіх даходаў. У нас дзве іх асноўныя крыніцы — рэалізацыя гатовых медыкаментаў і рэалізацыя паслуг па вырабу і перафасоўцы медыкаментаў у аптэках. Абедзве неэфектыўныя.

Гатовыя медыкаменты мы прадаём у 10—15 разоў танней, чым закупляем у краінах СНД і за мяжой.

Лекі, вырабленыя і расфасаваныя ў аптэках, таксама прадаём па цане, якая пакрывае толькі 8—10 працэнтаў іх фактычнага сабекошту. У гэту цану не ўключаецца амартызацыя абсталявання, зарплата супрацоўнікаў і многае іншае. За фасоўку бяром усяго 15 капеек (дзе вы сёння бачылі такія расцэнкі?), посуд рэалізуем па той жа цане, па якой закупляем яго ў насельніцтва, у той час як затраты на апрацоўку кожнай бутэлькі складаюць прыкладна паўтара рубля. Карацей, толькі за паўгода агульныя страты склалі 420 мільёнаў рублёў.

Становішча ўскладняецца яшчэ і тым, што з 1 ліпеня ўведзена сістэма папярэдняй аплаты. Мы цяпер павінны плаціць наперад за медыкаменты, прытым — невядома яшчэ якія і з няпэўнымі гарантыямі іх атрымання. Таму, відаць, не абысціся без дадатковых урадавых датацый на закуп лекаў па папярэдняй аплаце або адкрыцця акрэдытываў у рэгіёнах пастаўшчыкоў.

Складана працаваць з замежнымі фірмамі — яны патрабуюць валюту або бартэр, а ў нас няма нават права знешнегандлёвай дзейнасці.

— І як урад ставіцца да вашых патрэб?

— Савет Міністраў прыняў пастанову ад 31 сакавіка 1992 года, якая прадугледжвае выдзяленне тавараў рэспубліканскіх прадпрыемстваў на суму 80 мільёнаў долараў для закупу па бартэру медыкаментаў за мяжой. Быццам бы нядрэнна, але ў рэальнасці такі бартэр малаэфектыўны. Па-першае, не ўсе выдзеленыя рэсурсы канкурэнтаздольныя і карыстаюцца попытам на сусветным рынку, у тым ліку нават халадзільнікі, фотаапараты, веласіпеды. Па-другое, бартэрны закуп медыкаментаў на 40—50 працэнтаў павялічвае іх кошт, бо тут зашмат пасрэднікаў. І галоўнае — нам патрэбна ўласная знешнегандлёвая структура (умоўная назва — «Белфармінгандаль»), якая закупляла б лекі і займалася бартэрам, але рабіла б гэта значна больш аператыўна, без сённяшніх шматлікіх узгадненняў.

Пакуль жа мы дзейнічаем праз фірмы «Белмедінгандаль», «Белзнешпрамсервіс» і інш. Нельга сказаць, што сёння робіцца мала. Урад дае дадатковыя бюджэтныя асігнаванні, шукае варыянты атрымання замежных крэдытаў на закупкі лекаў, наладжваюцца сувязі з фірмамі Польшчы, Германіі, Венгрыі, Індыі. Прапрацоўваюцца варыянты стварэння сумесных прадпрыемстваў па вырабу ліцэнзійных прэпаратаў, а таксама перафасоўцы прадукцыі замежных фірм — калі фасаваць лекі тут, яны абыходзяцца на 30—40 працэнтаў танней.

Ужо дае прадукцыю барысаўскае СП «Фрэбар» па вырабу дыялізатараў (штучная нырка). Амаль падрыхтавана СП «Белгербапол», якое будзе займацца выпускам прэпаратаў на аснове лекавых раслін па рэцэптах і на абсталяванні польскай фірмы.

Вырашаюцца пытанні аб перапрафіліраванні нашых заводаў на выпуск медпрэпаратаў. Неўзабаве пачнуць працаваць Нясвіжскі і Драгічынскі, будуецца завод у Скідалі. Тут ёсць пэўныя цяжкасці. Ведаеце, мы ўвесь час развівалі фармацэўтычную індустрыю краін сацлагера, а сваю тым часам практычна пахавалі. Цяпер былым «сябрам» плацім валютай (па-ранейшаму 55 працэнтаў лекаў—імпартныя), а ўласную фарміндустрыю пачынаем амаль што з нуля. Але так альбо інакш, да пачатку 1993 года асноўныя нашы задумы па медпрадпрыемствах павінны быць рэалізаваны.

Толькі ўсе гэтыя намаганні будуць марнымі, калі ўрад захавае ненармальнае становішча, пры якім мы ад любой сваёй дзейнасці штодзённа церпім вялізныя страты.

У чым бачым выйсце? Папершае, мы павінны атрымаць дазвол урада на ўпарадкаванне цэн на лекі. Пакуль што па нармальных цэнах рэалізуем толькі перавязачныя матэрыялы і сродкі догляду хворых.

Новая цэнавая палітыка нам бачыцца наступнай. На прэпараты, якія шырока ўжываюцца малазабяспечанымі слаямі насельніцтва (гэта недзе 125 назваў), устанавіць нізкія фіксаваныя цэны — прыкладна ў 4 разы вышэйшыя за сённяшнія. На астатнія трэба ўстанавіць рознічныя цэны з 30-працэнтнай надбаўкай да цаны іх набыцця. Пры гэтым захоўваецца льготны і бясплатны водпуск лекаў 50 катэгорыям хворых.

Па-другое, неабходна пакрыць затраты на аказанне паслуг па прыгатаванню прэпаратаў у аптэках. Прыйдзецца павысіць іх кошт у сярэднім разоў у 10.

Якраз цяпер мы рыхтуем для ўрада нашы прапановы наконт гэтага. Па-мойму, яны гучаць досыць пераканаўча.

— А калі ўрад іх раптам не прыме?

— Тады нам усім прыйдзецца вельмі цяжка. Але будзем спадзявацца, што ва ўрада хопіць разважнага сэнсу.

— Добра, усё гэта — пытанні перспектывы. А ці робіцца што-небудзь зараз, каб дапамагчы хворым?

— Толькі што зацверджана палажэнне аб стварэнні сеткі камерцыйных аптэк, дзе лекі будуць прадавацца па цане набыцця з дыферэнцыраванымі нацэнкамі. Праз месяц па тры такія аптэкі будуць створаны ў кожнай вобласці і ў Мінску. Канешне, праблемы забеспячэння насельніцтва камерцыйныя аптэкі не вырашаць, але ў нейкай ступені лекавы голад павінны зняць.

Гутарыў Аляксандр БЯРСУДСКІ.

КУДЫ ВЯДУЦЬ ЕЛЬЦЫНА ЛІНІІ ЛЁСУ

Расказвае екацярынбургская газета «Зеркало»

Фатаграфію рукі Б. Ельцына, які вітае людзей на сустрэчы з папай рымскім у Ватыкане, паказалі славутаму парыжскаму празорцу Акселю Лі-Ме. І хоць ад яго, натуральна, утаілі, чыя гэта рука, ён усё ж убачыў сам... Ну, а нам праверыць нескладана.

Аксель Лі-Ме: Гэта далонь квадратнай формы, далонь земляроба. Гэты чалавек кар'ерыст, ён не цураецца інтрыг. Змінае іншых дзеля дасягнення сваіх мэт, захоўваючы пры гэтым дыпламатычны выгляд. Гіпердамінуючая лінія ў яго — лінія ўлады. Ён доўгі час яе чакаў. У мінулым у яго быў сціплы старт. Яго сям'я не садзейнічала яго руху наперад. Ён як бы сам падцягваўся на руках. Гэта самавучка. Рухацца наперад яму ўдавалася абачліва. Яго лёс пачаў мяняцца толькі 2—3 гады назад. Я сказаў бы, з 1989 года.

У яго лінія выключнага шанцавання, якая спалучаецца з лініяй галавы, вельмі выразнай. Гэта разважлівы і ашчадны чалавек. Я думаю, гэта рука дзяржаўнага дзеяча. Але, верагодна, ён прафсаюзны лідэр.

Яму падабаюцца зносіны з народам. Па сутнасці, ён просты чалавек, але, нягледзячы на гэта, любіць ушанаванні. Яго натура дапускае культ асобы. Ён надзвычай славалюбівы, іншым ён быць не можа, у яго рука пераможцы. Гэты чалавек шмат ездзіць, бывае за мяжой. Яго ўлада аспрэчваецца, ён перажывае крытычны перыяд.

Я бачу, што ён дасягае вышэйшай улады і прызнання ў першым квартале 1992 года, паміж студзенем і сакавіком. Так, несумненна, у яго будзе ашаламляльны поспех.

Чакайце! Гэты чалавек настолькі ж велікадушны, як і бязлітасны, вельмі хітры. Ён можа столькі даць, колькі і забраць. Узгорак Венеры вельмі прыкметны. Гэта сапраўдны эпікурэец. Добрае застолле прыносіць яму задавальненне. Ён вельмі верны сваёй сям'і і сябрам. Ён здольны ўсё пераглядзець, калі яму гэта трэба. Яму ўласцівае нейкае пачуццё цудоўнага. Яго мастацкія густы нельга назваць абмежаванымі. Ён мог бы стаць цудоўным дзелавым чалавекам, бо ў яго здольнасці да камерцыі.

Што датычыцца здароўя, я прадказваю яму доўгае жыццё, але ён павінен сачыць за сваім крывазваротам. Я бачу таксама, што ў яго магчымыя праблемы са страваваннем. Ён не застрахаваны ад няшчасных выпадкаў і нават ад забойства. Я бачу бліскучы лёс, у якім можа быць трагічны канец. Яму ўласцівыя высакароднасць, пэўная форма духоўнасці.

Цікава... Я бачу снег і горы. Гэты чалавек жыве ў халоднай краіне. Так і ёсць, я бачу — гэта рука Барыса Ельцына.

Каму ўзводзіць камунізм?

МАЗЫР. Гомельшчына рухаецца ў авангардзе адноўленага камуністычнага руху Беларусі. Так, у Мазыры адбылася канферэнцыя камуністаў горада і раёна, у якой прынялі ўдзел 176 камуністаў і тых, хто спачувае гэтай партыі. На канферэнцыі былі выбраны Мазырскі партыйны камітэт, рэвізійная камісія і дэлегаты на абласную канферэнцыю: былі прыняты рэзалюцыя і зварот да жыхароў горада і раёна. На канферэнцыі прысутнічаў і прадстаўнік Гомельскага абласнога аргкамітэта ПКБ А. Малахаў. А старшынёй камітэта ПКБ Мазыра выбраны загадчык кафедры паліталогіі Мазырскага пэдінстытута С. Касцян. На канферэнцыі прынята рашэнне прадоўжыць перарэгістрацыю «прыхільнікаў светлай будучыні» да 15 жніўня.

«МНЕ ШКАДА СПЕВАКОЎ, ЯКІЯ РАНА АДЧУВАЮЦЬ СЯБЕ «АНГЛІЧАНАМІ». ГЭТА СУМНАЕ І СМЕШНАЕ ВІДОВІШЧА»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.).

— У сувязі з гэтым, якія тэндэнцыі ў сучаснай беларускай музыцы вас найбольш трывожаць?

— Перш за ўсё тое, што дастаткова вялікая колькасць маладых выканаўцаў працягвае арыентавацца на густ гледачоў па-за межамі Беларусі. Цэнтрам меламанаў СНД лічыцца Масква і песенныя спевакі да гэтага часу арыентуюцца на поспех менавіта там. Зразумела: вельмі ўжо доўга немагчыма было прабіцца на ЦТ з іншай мовай, акрамя рускай. І нават наш хіт «А я лягу-прылягу» таксама падвергся перакладу на рускую мову. Але гэта дыктавалася часам. Сёння нельга саромецца роднай гаворкі. Хоць у межах нашай рэспублікі па-ранейшаму гуляе парадокс: кампанія за мову ёсць, а базы пад ёй— ніякай. У прыватнасці, па пальцах можна пералічыць беларускамоўныя школы.

— І ўсё-такі будучыня ў беларускай песні ёсць?

— Ёсць, інакш усе даўно пазашываліся б па кутках і працавалі толькі на ўласную кішэнь. Сёння мы так упарта дапамагаем маладым і таму, што заўтра гэта дапамога можа не спатрэбіцца. А дапусціць такое было б проста амаральна. Нацыянальная свядомасць патрабуе большай аддачы: якасці мастацтва, прафесіяналізму, якога доўгі час нам не хапала.

— Каб стваралася Сусветная музычная энцыклапедыя, дзе пра кожны калектыў гаварылася адным абзацам, якую фразу вы хацелі б прачытаць у адрас «Сяброў»?

— Нават цяжка сказаць... Хутчэй за ўсё такую: шчырыя хлопцы, якія любяць і шануюць беларускія песні.

— На сённяшні дзень каго вы лічыце візітнай карткай рэспублікі на музычным рынку па-за Беларуссю?

— Дастойна прадстаўляюць беларускую песню дуэт Ціхановіч — Паплаўская, хоць я не сказаў бы, што гэта «візітка». Нягледзячы на салідны ўзрост — «Песняры». Хто яшчэ? Ведаеце, у нас неяк ніхто не гарыць жаданнем скокнуць вышэй уласнай галавы — пакуль яшчэ моцны «сіндром мястэчковасці». Для многіх дастаткова стаць ферзем у Мінску, Гродна ці Мазыры, а на перспектыву — ніякіх планаў. Але ж творчасць — гэта калі едзеш угору на веласіпедзе, і чым вышэй, тым цяжэй круціць педалі.

— І на заканчэнне дзяжурнае рэпарцёрскае пытанне — бліжэйшыя праекты?

— Не хацелася раскрываць усе карты, але калі на нас зверне сур'ёзную ўвагу Міністэрства культуры, то мы, безумоўна, зможам зрабіць рэальны ўклад у культурную скарбонку Рэспублікі Беларусь. Сёння наша бяда ў тым, што ўсе мы вельмі раз'яднаныя, кожны хварэе толькі за «сваё балота». І таму ўсе круцяцца як могуць у індывідуальным парадку. Як паветра патрэбна кансалідацыя агульных намаганняў. І гэтай справай павінны займацца не функцыянеры, а прафесіяналы. Ёсць велізарны вопыт і трэба да яго звярнуцца.

Гутарылі Ігар КАРНЕЙ, Станіслаў СУЛКОЎСКІ.

Адзін куст бульбы дае два ўраджаі

У многіх агароднікаў адцвіла бульба. У асноўным ранняя ці сярэдняранняя. Шмат дзе яе капаюць. Ураджай не вельмі, бо сёлета надвор'е сухое. А паліць, як трэба, часу не хапае...

На кожным кусце застаецца некалькі каліў бульбы з арэх. Яе не зварыш, а выкідваць шкада. Ці можна штонебудзь зрабіць, пытаюцца чытачы.

І шматлікія сябры газеты падказваюць, што выйсце ёсць! Патрэбна яшчэ раз пасадзіць у зямлю гэты ж самы корч бульбы. Праз два тыдні маленькія бульбіны падрастуць, стануць важкімі.

А робяць так. Куст перад копкай аглядаюць. Выдаляецца пажоўклае і ўвогуле, хворае лісце. Зялёны конус апрацоўваецца настоем попелу і траў (пазакаранёвая падкормка), добра паліваецца.

На наступны дзень падкопваюць рыдлёўкай і выбіраюць усе буйныя бульбіны. Ямку паглыбляюць, убіваюць калок, ставяць куст і напалавіну прысыпаюць зямлёй. Моцна паліваюць. Усмакталася вада — прысыпаюць яшчэ, паліваюць слабым настоем каравяку і попелу. Канчаткова акучваюць.

Вось і ўсё. 14 дзён чакаць. Паліваць і падкормліваць больш не трэба. Калі сцябло пажоўкла, капаць. Вы абавязкова знімеце яшчэ тры-пяць добрых бульбін.

Здараецца, што расліна занудзіцца і праз тры дні зусім засохне. Такое наглядаецца, калі перасаджвалі хворую расліну ці ў гарачы дзень. Вынік дадуць здаровыя кусты. Вядома ж, выкопваць іх пад вечар, калі настане больш золкая пара.

Сеем... кроп, садзім... цыбулю

Чытач здзівіцца: лета пераваліла на другую палавіну, а мы прапагандуем сяўбу ды пасадкі. Але паспеюць да стала не толькі араматычныя культуры. Дадуць, напрыклад, ураджай радыс, шпінат, шмат чаго іншага.

Адна асаблівасць усё ж існуе. Насенне набухае вельмі доўга. Бывае, да месяца. Калі ўжо там расці? Таму ўсё трэба намочваць, узбагачаць элементамі сілкавання (патрымаць суткі ў растворы попелу — паўшклянкі на літр вады). Пасля насенне загарнуць у вільготную анучу і змясціць у цёплае месца. Сачыць, каб анучка не стала сухой.

Як толькі з'явяцца першыя парасткі, высяваць на градку. Месца ў гэты час будзе нямала, бо неўзабаве знімем цыбулю і часнок, недзе выкапаем бульбу. Градкі нанава перакапаць, даўшы ўгнаенні. Зрабіць радкі, абавязкова іх добра паліць. І высяваць толькі ў вільготную глебу. Гэта добра рабіць пасля дажджу. Пасевы замульчыраваць.

А як быць з цыбуляй? Цыбулю таксама прарошчваць. Пакладзіце яе донцамі на мокрую анучку ці лямец. Праз два-тры дні з'явяцца першыя белыя карані. Гэта сігнал для высадкі. Зноў паліваем, калі няма дажджу. Садзім, каб зверху былі бачныя сухія лісточкі шыйкі. Пальём з лейкі.

Гэта цыбуля не выспее. Яна не паспее стварыць нармальную цыбуліну. Высадкі робім толькі для сакавітага, вітаміннага пяра. А яно будзе цудоўным!

Падкралася фітафтора

Практыкай даказана, што ў сухое лета розныя грыбковыя захворванні развіваюцца слаба. Сёлетняе лета якраз такое. І ўсё ж шмат дзе адзначана наступаючая хваля фітафтароза. Гэта вельмі згубная хвароба для памідораў і бульбы. Калі даць ёй разгуляцца, вынішчыць да паловы ўраджаю. А недзе (асабліва на памідорных градках) і збіраць не будзе чаго.

Праяўляецца захворванне аднолькава. На ніжніх лісточках бульбы з'яўляюцца цёмна-карычневыя плямы. Асабліва шчыльна яны сядзяць на кончыках ліцяў. Плямы хутка растуць, нібы расплываюцца. Паражаецца ліст, потым галінка, уся расліна. Дастае нават сцябло, якое чарнее. Раніцай, калі гуляе раса, на ніжніх баках лістоў відаць слабыя белыя налёты. Гэта хвароба набыла новы змест — пладзяцца споры грыбоў.

Трапіўшы на плод памідора, споры хутка «прыжываюцца». Нечакана вы заўважаеце тут і там бурыя расплыўчатыя плямы пад скуркай. Зняць іх немагчыма. Прайшоўшы даволі ёмістую абалонку, фітафтора без перашкод дабіраецца да цэнтра. Неўзабаве ўвесь плод становіцца «брудным».

Бульбяныя градкі неабходна апрацоўваць прэпаратамі, якія найбольш эфектыўныя супраць гэтай хваробы. Усё, што ўтрымлівае медзь, дае карысць. Гэта бардоская сумесь, медны купарвас, хлорвокіс медзі, паліхом, іншыя. У гаспадарчых крамах вам прапануюць патрэбнае. Варта толькі памятаць, што медзь вельмі дрэнна разыходзіцца ў халоднай вадзе. Таму абавязковы падагрэў. Недзе выкарыстоўваюць фундазол (20 г на вядро). Гэты прэпарат і ў халоднай вадзе раствараецца добра.

Эфект дае такі сродак. 20 грамаў меднага купарвасу разводзяць у 5 літрах цёплай ці гарачай вады. Побач разбаўляюць 200 грамаў мыла. Растворы аб'ядноўваюць, даводзяць да 10 літраў і распыляльнікам наносяць на расліны. Распыленне як найдрабнейшае. Вадзяны пыл пакрывае ўсё — і лісце, і сцябліны, і зямлю. З лісця прэпарат капае. Праз дзесяцьдванаццаць дзён аперацыю паўтарыць.

Хворы ліст усё роўна не будзе вылечаны. Таму яго неабходна абарваць і спаліць.

Плады памідораў, якія захварэлі, можна выратаваць. Для гэтага іх зняць, змясціць у ёмістасць з вадой (тэмпература +60 градусаў). Дзве мінуты патрымаць у такой «лазні», дастаць, даць абсохнуць і пакласці на даспяванне.

Памідоры, якія ўжо нясуць на сабе плямы фітафторы, апрацоўваць асобна. Тэмпература для іх—70 градусаў. І «купанне» — да трох мінут. Пад уздзеяннем высокай тэмпературы хворае месца з часам стане бы губка. Але плод даспее добра.

У рабоце слізнякі

Гэтыя слізкія, цёмныя, здаецца, самыя ціхаходныя з усіх шкоднікаў, прыносяць непапраўную бяду. «Селяцца» на сырых гліністых ці суглiністых глебах, на чарназёмах. На любым агародзе іх безліч. Толькі гэтага шкодніка не бачым, бо на досвітку ён хаваецца ў засені лісточкаў, камкоў глебы, пад камякі, дошкі, карчы. Шкодзіць капусце, бручцы, моркве, бульбе, перцам, баклажанам, фасолі, агуркам, буракам, кропу і іншым культурам. Яны надзвычай пражэрлівыя: ядуць лісце (на капусце застаюцца дзіркі), сцяблінкі, недзе і карэнні. Часта дабіраюцца да пладоў.

Барацьбу са слізнякамі пачынаюць з абкошвання травы ў садзе, ля дарожак, на абочынах. Гэта месцы, дзе драпежнікі збіраюцца на свае «лятучкі». Мэтазгодна сюды заманіць жабу. Яна знішчае гэтых шкоднікаў дзесяткамі. Яшчэ можна раскласці дошчачкі, нейкую цэглу ці кавалачкі шыферу. Удзень іх падняць, а слізнякоў, якія хаваюцца там, знішчыць.

З хімічных сродкаў прымяняюць жалезны купарвас (1 кг на 10 літраў), хлорку (10 г) і попел (5 г) і гэтай сумессю «пудраць» адзін кв. метр зямлі. Станоўчы вынік дае калійная соль. Адзін кілаграм яе разводзяць у 10-літровым вядры і апрацоўваюць (венічкам) капусту.

Слізнякі — стварэнне кволае, далікатнае. Вельмі баяцца розных уколаў. Вось і раскладзіце пад раслінамі (скажам, капустай) іголку. І «злодзей» не пройдзе!

Дрэвы просяць піць

Сухое надвор'е адбіваецца на самаадчуванні яблынь, груш, вішань, сліў, парэчак, агрэсту, іншых дрэў і кустоў. Ліст мяльчэе, а плады занадта хутка спрабуюць выспець.

Паліў сёння — галоўнае. Выкапайце на адлегласці двух-трох метраў ад ствала яблыні ямкі ў два штыкі рыдлёўкі (не сячыце карэньчыкі) і нанач залівайце ў два прыёмы чатырыпяць вёдраў вады.

Можна наладзіць і падкормку. Падыдуць настоі гною, попелу, траў, мінеральных угнаенняў. Іх даюць у той жа прапорцыі, што і для падкормкі іншых раслін: на бочку вады — вядро-паўтара памёту, два вядры каравяку ці конскага калу, абавязкова вядро попелу.

Мы адзначалі, што садовыя расліны, асабліва яблыня і груша, вельмі пакутуюць ад недахвату азоту. Вось у такой бочцы і растворым дадаткова шклянку мачавіны. Канчаткова бочка вады ў 200 літраў будзе ўтрымліваць: вядро попелу, шклянку мачавіны, два вядры каравяку, «чай» з траў лебяды, лубіну, зоркаўкі, крапівы, лісця шыпшыны, іншых культур.

Праз дзесяць дзён, калі не было дажджоў, паліў паўтарыць, але ўжо без падкормкі.

Дозы паліву сліў, вішань і парэчак некалькі меншыя.

Выкапаныя ямкі можна і не засыпаць. У іх змясціць гной ці траву. Вада сама будзе вымываць карысныя для пладовых дрэў рэчывы ў ніжэйшыя слаі глебы. Карані, бы заўзятыя лаўцы, выкарыстаюць «скарб» найлепшым чынам.

Матэрыялы выпуску падрыхтаваў да друку Мікалай ЧАХОЎСКІ (тэл. 32-41-92).

ТЭЛЕБАЧАННЕ

ДА ВЕДАМА ТЭЛЕГЛЕДАЧОЎ І РАДЫЁСЛУХАЧОЎ МІНСКА І МІНСКАЙ ВОБЛАСЦІ

Перадачы па ўсіх тэлевізійных праграмах, а таксама па ультрахвалевых радыёстанцыях пачынаюцца, як звычайна, з раніцы.

15 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Маст. фільм «Крыж міласэрнасці». 2-я серыя.
10.10. «Вобраз». Літаратурны часопіс.
16.30. Навіны.
16.35. Мультфільмы.
17.20. «Калыска чатырох чараўніц». Прэм'ера тэлеспектакля па п'есе У. Караткевіча. Да 110-годдзя з дня нараджэння Янкі Купалы.
18.00. Дак. фільмы.
19.00. Абласныя навіны (Гомель).
19.10. Наш каментарый. «Садружнасць па-брытанску?»
19.15. «Пілігрым» у гасцях у «Ветра вандраванняў».
20.00. Фільм-канцэрт.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Маст. фільм «Крыж міласэрнасці». 3-я серыя.
22.35. НІКа.
22.50. Рэпартаж з міжнароднага фестывалю «Парад дыксілендаў-92».

І канал. Астанкіна

8.20. «Багатыя таксама плачуць»
9.50. «Мы рэха адно аднаго».
10.10. Дак. фільм.
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
13.55. Блакнот.
14.00. Навіны.
14.20. Сёння і тады.
14.50. «Прычына». Маст. фільм.
15.55. Фільм — дзецям. «Як я быў вундэркіндам». 2-я серыя.
17.00. Навіны.
17.25. Студыя «Палітыка» паказвае.
18.00. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
18.45. Гісторыі, расказаныя ў Сочы.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «Кватэра».
21.10. Чорная скрыня.
21.50. Маст. фільм «Візіт нунцыя» з цыкла «Прыгоды прыватнага сышчыка». 2-я серыя.
23.00. Навіны.
23.25. Лімпапо.
23.55. Канцэрт Маскоўскага камернага хору.
0.55. «Прычына». Маст. фільм.

Канал «Расія»

9.10. «Вячэрні салон» у ранішнім эфіры.
11.10. Сялянскае пытанне.
11.30. «Гракі». Маст. фільм.
13.00. Весткі.
15.00. Пра бізнес і пра сябе.
15.30. «Надзвычайнае здарэнне».
15.55. Хрысціянская праграма.
16.40. Т. Ін. Ка.
16.55. «Далёкі Усход».
17.40. Тварам да Расіі.
17.55. Тыдзень тэлевізійнага кіно ЗША. «Як вырасціць бізнес».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Тэлегульня «Лога».
19.55. Фестываль «Красная плошча запрашае».
22.00. Весткі.
22.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
22.35. На сесіі ВС Расійскай Федэрацыі.
23.05. Лясы.

16 ліпеня

Беларускае тэлебачанне

8.30. Раніца рэспублікі.
8.45. Маст. фільм «Крыж міласэрнасці». 3-я серыя.
16.30. Навіны.
16.35. Экран дзіцячага фільма. «Палёт у краіну пачвараў».
17.45. «Рамэо і Юлія». Фільм-канцэрт.
18.00. Дак. фільм «Гімназісты».
18.50. «Малахіт». Кінанарыс.
19.00. Абласныя навіны (Гродна).
19.10. Зачытайце маё пісьмо...
19.15. Сустрэча з саксафаністкай М. Шапашнікавай.
19.55. Чарнобыль: праграма дзеянняў. Перадача з Гомеля.
20.25. Тыдзень беларускага ўрада.
20.40. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.25. Бізнес-клуб «Партнёр» прапануе...
21.30. Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок» прадстаўляе...
23.50. НІКа.

І канал. Астанкіна

5.00. Навіны.
5.20. Ранішняя гімнастыка.
5.30. Раніца.
7.50. Ранішняя гімнастыка.
8.00. Навіны.
8.20. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
9.50. Мультфільмы.
10.25. Дак. фільм «Заўтра будзе добры дзень».
11.00. Навіны (з сурдаперакладам).
13.10. Тэлемікст.
13.55. Блакнот.
14.00. Навіны.
14.25. Гэта было... было...
14.45. «Прычына». Маст. фільм.
15.50. Мультфільмы.
16.20. Дзіцячы музычны клуб.
17.00. Навіны.
17.25. ...Да 16 і старэйшым.
18.05. «Багатыя таксама плачуць». Маст. фільм.
18.50. «Мы помнім вашы твары». Л. Маркаў.
19.45. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны.
20.40. Маст. фільм «Кватэра».
21.05. Студыя «Палітыка» паказвае.
21.35. Фермата.
21.55. Маст. фільм «Надзвычайнае становішча» з цыкла «Прыгоды прыватнага сышчыка».
23.00. Навіны.
23.25. Дзевятка.
23.55. Фільм-канцэрт.
0.30. «Прычына». Маст. фільм.

Канал «Расія»

7.00. Весткі.
7.20. Час дзелавых людзей.
7.50. Тры кругі алмазнага «раю».
8.35. Вольны час. «Калекцыянер».
8.50. «Прыгоды Нукі». Маст. фільм.
10.05. Мультфільм.
10.25. Пілігрым. Расійскае бюро падарожжаў.
11.10. Сялянскае пытанне.
11.30. «Веснавы прызыў». Маст. фільм.
13.00. Весткі.
15.00. Дак. панарама. «Даліна мрояў».
16.00. Расія і свет.
16.45. Т.Ін.Ка.
17.00. Бізнес і палітыка.
18.00. Парламенцкі веснік.
18.15. Студыя «Нотабене».
19.00. Весткі.
19.20. Свята кожны дзень.
19.30. Тыдзень тэлевізійнага кіно ЗША. «Ах, якая любоў!»
20.20. Цырк на сцэне. «Марафон дурняў».
20.30. У свеце аўта- і мотаспорту.
21.00. Пятае кола.
22.00. Весткі.
22.20. З залы Канстытуцыйнага суда Расіі.
22.35. Пятае кола. Працяг.

СОВЕТСКАЯ БЕЛОРУССИЯ — СЁННЯ Ў НУМАРЫ

«Стабільнасць цяжка стварыць, але лёгка разбурыць» — запіс гутаркі Старшыні Савета Міністраў Беларусі Вячаслава Кебіча па «прамой лініі» з чытачамі «СБ».

«Не абысціся «фізікам» без «лірыкі» — працяг дыскусіі аб выкладанні ў ВНУ гуманітарных дысцыплін.

Да надыходзячага 65-годдзя «СБ» прымеркавана падборка пісьмаў чытачоў.

«Зялёная аптэка» — парады традыцыйнай і народнай медыцыны.

«Падзея на ўзроўні сенсацыі» — расказ пра тое, як у Барысаве ствараецца вытворчасць апаратаў «штучная нырка».

Спартыўная і міжнародная інфармацыя.

Навіны, рэклама.

НАВІНЫ АКЦЫЯНЕРНАГА ТАВАРЫСТВА «БЕЛАГРАПРАМБІРЖА»

НА ТАРГАХ У ПЯТНІЦУ, 10 ЛІПЕНЯ 1992 ГОДА, БЫЛО ЗАРЭГІСТРАВАНА 36 ЗДЗЕЛАК НА СУМУ 5,5 МІЛЬЁНА РУБЛЁЎ.

Сярод прададзеных і купленых тавараў:

Назва тавару	Колькасць	Адзінка вымярэння	Цана за адзінку вымярэння (рублёў)
Збожжа насеннае і фуражнае	215	тона	7.000—10.000
Насенне рэдзькі алейнай	8	тона	8.500
Рапс насенны	15	тона	11.000
Глазура шакаладная	200	кг	300
Ікра мінтая ў бляшанках па 140 і 240 г	2.000	бляшанка	14.50—24.00
Печань мінтая ў бляшанках па 140 г і 240 г	2.000	бляшанка	20.75—24.50
Трактар МТЗ-80, новы	1	шт.	220.000
Трактар Т-16М, 1991 года	1	шт.	100.000
Запраўшчыкі ЗЖ В-3,2	2	шт.	12.000
Сеялка агароднінная СО-4,2	1	шт.	6.000
Бочка МЖТ-6	1	шт.	20.000
Цялежкі ТУ-300	10	шт.	2.000
Вагі ОТ-4014-ІШ	3	шт.	1.500
Аўтагума да ГАЗ-66	12	шт.	4.000
Стартэры СТ-230, СТ-230Б	200	шт.	2.500—2.800
Карбід кальцыю	1.000	кг	107
Карбід кальцыю ў барабанах па 133 кг	38	барабан	14.630
Цвікі розныя	3	тона	26.000
Дэкаратыўны сухі тынк	200	кв. м	110
Сістэма вадзянога ацяплення	1	шт.	19.000
Электралямпачкі 200 Вт	500	шт.	4,50
Тэрмарэгулятары	10	шт.	1.000
Электрарухавікі 4АМ×90, 2,2 КВт	10	шт.	8.500
Ліст стальны, таўшчынёй 3 мм, размер 1,3×4м	5	тона	29.100
Сталь 0,8 КП, таўшчынёй 2,8 мм, размер 1100×5000 мм	9,3	тона	23.200
Сейфы незгаральныя	2	шт.	4.000
Веласіпеды дарожныя ММВЗ-3111-354	50	шт.	2.200

Праўленне АТ «Белаграпрамбіржа» інфармуе кіраўнікоў калгасаў і саўгасаў аб тым, што ў адпаведнасці з пісьмом Мінфіна РБ ад 24.04.92 г. № 13-02/482 калгасы і саўгасы за прадукцыю ўласнай вытворчасці, прададзеную на біржы, не абкладваюцца падаткам на брокерскую дзейнасць.

ЖАДАЮЧЫЯ СТАЦЬ ЧЛЕНАМІ АТ «БЕЛАГРАПРАМБІРЖА» НА ЛЬГОТНЫХ УМОВАХ МОГУЦЬ ЗВЯРТАЦЦА ПА ТЭЛ. 77-01-37, 77-07-26.

Таргі праводзяцца кожны тыдзень па пятніцах з 11.00 па адрасу: г. Мінск, вул. Казінца, 86, корп. 2.

РЭГІСТРАЦЫЯ ЎДЗЕЛЬНІКАЎ З 9.00.

Веранiка КАСТРА: Я—Марыяна

Тое, што не ўдалося ажыццявіць шырокавядомаму К. Марксу з яго не менш вядомым заклікам да аб'яднання пралетарыяў усіх краін, паспяхова робіць мексіканскі тэлесерыял «Багатыя таксама плачуць» і яго гераіня Марыяна. Перайначваюцца расклады і графікі, аціхаюць канфлікты, варта толькі на экране з'явіцца абаяльна-наіўнай Марыяне. Як паведамляе часопіс «Эхо планеты», з-за гэтага фільма кіраўніцтва Малдовы было вымушана ўзнавіць трансляцыю 1-га тэлеканала з Масквы: насельніцтва суверэннай дзяржавы не ўяўляла свайго жыцця без рэгулярных сустрэч з Марыянай. Працаўнікі палёў і ферм запатрабавалі перанесці паказ серыяла на больш зручны час, прадказаўшы, што інакш можа сур'ёзна ўскладніцца становішча з прадуктамі харчавання.

Чытач павінен ведаць праўду: у пэўны час пільныя вочы нашых рэдакцыйных карэктараў, напрыклад, прыкіпаюць не да газетнай паласы, а да тэлеэкрана. Ціха ў вытворчых цэхах і кабінетах...

СНД, якую ўзрушаюць палітычныя, нацыянальныя і эканамічныя канфлікты, стаіўшы дыханне, глядзіць бясконцы тэлераман. Усяго ў ім 249 серый. Пакуль што мы адолелі прыкладна палавіну дыстанцыі...

Прапануем прыхільнікам Марыяны больш падрабязна пазнаёміцца з жыццём актрысы Веранікі Кастра па публікацыях памянёнага вышэй часопіса.

Нават цяпер, праз 13 гадоў пасля выхаду фільма «Багатыя таксама плачуць», выканаўцу галоўнай ролі Вераніку Кастра ў Мексіцы называюць не інакш як Марыяна.

— Калісьці я ўсур'ёз падумвала аб тым, каб змяніць імя і ў жыцці таксама стаць Марыянай, — гаворыць актрыса, дэманструючы сваю асляпляльную ўсмешку, якая пакарыла гледачоў дзесяткаў краін свету. — А цяпер з пісьмаў, што прыходзяць з Расіі, я даведалася, што мая гераіня папулярная і там. Мне нават прыслалі выразку з рускай газеты. Я, канешне, нічога не зразумела, але захоўваю яе.

З Веранікай мы сустрэліся ў яе офісе, прадастаўленым актрысе па персанальнаму кантракту ў вялікім комплексе мексіканскай тэлекампаніі «Тэлевіса». Хоць ён размешчаны на адной з самых загазаваных вуліц Мехіка, тут амаль не чуваць аўтамабільных гудкоў і рову матораў. Густая зеляніна, штучныя вадаспады, стылізаваныя будынкі. Раскрываеш шкляныя дзверы і апынаешся ў царстве халоднага кандыцыянаванага паветра. Па калідорах бясшумна ходзяць сакратары і сакратаркі. Ля ўваходу ў офіс — вялікая каляровая фатаграфія актрысы з капой рыжых валасоў. Такі яе вобраз сёння, знаёмы мільёнам гледачоў забаўляльных тэлепраграм, якія вядзе Веранiка Кастра. У жыцці ж яна гладка зачэсвае валасы — стыль дзелавой жанчыны. Памяшканне таксама хутчэй падобнае на офіс бізнесмена, чым на артыстычную: мяккія скураныя крэслы, светлая паліраваная мэбля, тэлефон, набіты электронікай.

І ўсё ж у агульнай дзелавой атмасферы прарываецца дух тэатральна-тэлевізійнай багемы, якая прымушае ўспомніць аб назве апошняга дыска Веранікі Кастра, што выйшаў літаральна днямі: «Рамантычная і разважлівая». Акцёрская папулярнасць і прадпрымальніцкі прэстыж Веранікі такія вялікія, што ёй дастаткова паварушыць пальцам з доўгім наманікюраным пазногцем, каб любое жаданне было імгненна выканана паслужлівымі супрацоўнікамі.

(Працяг будзе).

«Доктар», палячыся сам!

Каго і ад чаго могуць вылечыць карціны Уладзіміра Герасімава?

Не так даўно сталічны Палац мастацтва запрасіў гледача на сенсацыйную выстаўку мастака з Кіргізіі Уладзіміра Герасімава пад назвай «Касмічны розум». Сенсацыйнасць пачыналася з уваходных дзвярэй, дзе кожны мог пазнаёміцца з аддрукаваным на машынцы «словам» Анатоля Кашпіроўскага, які паведамляў, што карціны Герасімава аказваюць лекавае ўздзеянне. Гэту рэкламу падхапілі некаторыя газеты, і прастадушны ды даверлівы наш народ кінуўся «лячыцца» ў выставачную залу. Гадзінамі людзі прастойвалі ля карцін, арыентуючыся на накрэсленае алоўкам: «сэрца», «кішэчнік», «жаночыя органы» і г. д. Спадзеючыся сустрэць улоўленыя мастаком дзівосныя праявы «тонкага свету», якім даўно займаюся, я таксама пайшла на выстаўку...

Калі я ўвайшла ў залу, мяне ахапіў жах. Плойма аднастайна фіялетавых сюррэалістычных пачвар пазірала са сцен. Ля «цудатворнай іконы» з — даруйце — учарнелым прахворым жабіным тварам прыцэлелі ногі, сэрца гатова было выскачыць з грудзей.

Каб праверыць свае адчуванні, прыйшлося звярнуцца да прыбораў. Бо як справядліва адзначаў Абд-ру-Шын, «духоўныя памкненні знаходзяць сабе ў рэшце рэшт і фізічнае выяўленне». Шматгадовыя доследы таямніц «тонкага свету» прывялі да высновы, што ў аснове матэрыяльнай субстанцыі, якая ўвасабляе адмоўную энергетыку, ляжыць радыеактыўны газ радон. Каб выявіць утрыманне гэтага газу, мы, атрымаўшы дазвол дырэкцыі палаца, рабілі адбор проб паветра ў розных выставачных залах на працягу некалькіх тыдняў.

Трэба сказаць, што выстаўка Герасімава перапынялася на той час, пакуль тут ішла публічная абарона дыпломных работ выпускнікоў Беларускай акадэміі мастацтваў. Для параўнання мы зрабілі замеры і на гэтых экспазіцыях. Работы маладых мастакоў (за невялікім выключэннем) маюць станоўчую энергію.

На другім жа паверсе палаца цяпер адкрылася выстаўка маляваных дываноў Язэпа Драздовіча, Аляксея Марачкіна, народных мастакоў. Вось дзе акумулявана светлая духоўная энергія, вось куды можна параіць хадзіць сваім знаёмым.

Вынікі нашых абследаванняў залаў Палаца мастацтва прыведзены ў табліцы. Адзінкі, у якіх праяўляецца энергія гама-квантаў, пададзены ў знаёмых чытачу кюры/км², а другая лічба (бэр за год) падаецца як эквівалент пражывання на тэрыторыі з такім узроўнем заражэння. Дык вось: герасімаўскія карціны ствараюць адмоўнае поле, ідэнтычнае «чарнобыльскаму следу» на мяжы 30-кіламетровай зоны!

XX стагоддзе, апіраючыся на багаты вопыт папярэдніх эпох, магло б зрабіцца своеасаблівым духоўным рэнесансам, стымуляваць чалавека аналізаваць, ствараць сваю сутнасць. На жаль, пануючая ў нас грубаматэрыялістычная філасофія прыпыніла гэта ўзыходжанне чалавецтва да Святла. У выніку сёння яшчэ няшмат людзей правільна рэагуе на такія вечныя паняцці, як Бог, Душа, Духоўнасць, Лёс, Вера. Гэта не проста словы з рэлігійна-маральнага лексікону. Да вывучэння гэтай тонкай субстанцыі («тонкага свету») набліжаюцца і навукоўцы. Успомніць хоць бы доследы нашага славутага земляка Наркевіча-Ёдкі, які зрабіў першыя фотаздымкі біяполя чалавека, прыадчыніў заслону ў той свет, дзе чалавечая сутнасць мусіць правесці асноўнае, бясконца доўгае жыццё.

Людзі, якія па той ці іншай прычыне маюць адмоўную энергетыку, шукаюць сабе апраўданне ў шматграннасці навакольнага свету, у тым, што свет, маўляў, як «плюс» так і «мінус». І ўсё ж гэта самападман, самаапраўданне хібаў, з якімі на працягу стагоддзяў змагалася хрысціянства: «Дух кожнага чалавека ахутаны ў змрочную абалонку зямных жаданняў».

Вось чаму «духі нячыстыя», пра падкопы якіх папярэджвалі айцы царквы, жывуць сёння побач з людзьмі на нашай Зямлі і, зацугляўшы якуюкольвечы падатлівую спіну, імкнуцца зрабіць яе гаспадара сваім сябрам. «Духі нячыстыя» са сваёй адмоўнай энергетыкай з'яўляюцца адданымі служкамі адмоўнай сілы вышэйшага парадку, якую завуць д'яблам.

Асноўная жыццёва неабходная задача чалавека на Зямлі — не паддавацца спакусам цёмных сіл. Наш механізм энергетычных пераходаў вельмі рухомы. Носіць у сабе чалавек добрае, мае веру, удасканальвае сваю свядомасць — яго энергетыка станоўчая. Чым больш інтэнсіўны працэс удасканалення, тым больш моцнай будзе сцяна процідзеяння адмоўным энергіям. Ёсць паратунак і для тых, хто спатыкнуўся, жыве «не так» — наведай святыя месцы, шчыра кайся, прымі належную дозу пакут за подла пражытыя гады...

У сувязі са сказаным вышэй, мне хацелася б звярнуць асаблівую ўвагу на духоўнасць тых, хто «ідзе да людзей» — мастакоў, журналістаў, палітычных і дзяржаўных дзеячаў. Такія людзі павінны мець толькі станоўчую энергію, велічыня якой з'яўляецца паказальнікам духоўнасці.

Галіна КАЗЛОВА,
вядучы навуковы супрацоўнік НДІ прыкладных фізічных праблем.

ВЫНІКІ ВЫМЯРЭННЯЎ УТРЫМАННЯ РАДОНУ І ПРАДУКТАЎ ЯГО РАСПАДУ НА РОЗНЫХ ЭКСПАЗІЦЫЯХ ПАЛАЦА МАСТАЦТВА

Дата вымярэння	Аб'ект даследавання	Адзінкі вымярэння: кюры/км²	Адзінкі вымярэння: бэр/год
22.06. 9.07. 10.07.	Выстаўка работ У. Герасімава «Касмічны розум»	40 26 33,5	6,0 3,8 5,0
29.06.	Блок выстаўкі дыпломных работ	25	3,5
10.07.	Выстаўка маляваных дываноў (замеры зроблены над блокам выстаўкі Герасімава, гл. за 9.07.)	22,5	3,3

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь, калектыў рэдакцыі газеты «Звязда».

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ.
Рэдакцыйная калегія: У. АНДРЫЕВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), І. БАРАНОЎСКІ, У. ГОЙТАН, В. ЖДАНКО, Л. ЛАХМАНЕНКА, М. МІХАЕВІЧ (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. МЯСНІКОЎ, Л. РЫЖАНКОВА (намеснік галоўнага рэдактара), А. ЦІХАНОВІЧ, С. ШАЎЦОЎ.

НАШ АДРАС: 220041, гор. Мінск, праспект Ф. Скарыны, 77, рэдакцыя газеты «Звязда».
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай — 32-51-05, аддзела пісьмаў — 32-04-52, 32-41-92, навін —32-60-13, даведкі па рэкламе і аб'явах —32-35-91.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі.
Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Друкарня выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Тыраж 81.098. Індэкс 63.850.
Зак. № 140.
Выходзіць 250 разоў на год.
Нумар падпісаны ў 21.00.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12